

Κρίση και αναγκαιότητα ενός επαναστατικού εργατικού κινήματος

Εισαγωγή

Το κείμενο αυτό αποτελεί το πλαίσιο γύρω από το οποίο προτείνουμε να στηθεί η Κίνηση Εργαζομένων. Στις σελίδες του καταγράφεται σύντομα και περιεκτικά σε απλή γλώσσα μια ανάλυση γύρω από τη σημερινή πολιτική και οικονομική συγκυρία τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο, αλλά και μια τοποθέτηση για την κατάσταση που επικρατεί στο εργατικό κίνημα.

Μέσα από αυτήν την ανάλυση της κατάστασης, προκύπτει και η δημιουργία της Κίνησης στο πλαίσιο της αναγκαιότητας δημιουργίας ενός πόλου αναφοράς του ακηδεμόνευτου ταξικού συνδικαλισμού, που έρχεται σε σύγκρουση με τον κρατικοδίαιτο ξεπουλημένο συνδικαλισμό της ΓΣΕΕ, και καταδικάζει την αναποτελεσματική δράση του κομματικού συνδικαλισμού του ΠΑΜΕ.

Μια Κίνηση η οποία δεν έχει στόχο να μετασηματιστεί –από μόνο της– στον πόλο του ακηδεμόνευτου ταξικού συνδικαλισμού, αλλά θέλει να συμβάλλει ως ένα πολιτικό-συνδικαλιστικό σχήμα:

- Στη προπαγάνδη και προώθηση του αναγκαίου περιεχομένου και μορφών δράσης μέσα στους ίδιους τους εργαζομένους.
- Στη μετεξέλιξη όλων των προσπαθειών που και σήμερα γεννιούνται – με αντιφάσεις και αδυναμίες – μέσα αλλά και έξω από τα πρωτοβάθμια εργατικά σωματεία, σε ένα ανεξάρτητο εργατικό κέντρο αγώνα).
- Στη συμμετοχή μας, μέσα στα εργατικά αντικαπιταλιστικά σχήματα, όπου κι αν αυτά υπάρχουν.

Επίσης στο κείμενο προκύπτουν και οι βασικές θέσεις που προωθεί η Κίνηση στους εργαζόμενους και στην κοινωνία. Συνοψίζονται ξεκάθαρα οι βασικοί στόχοι τους οποίους θέτει και για τους οποίους αγωνίζεται η Κίνηση στην κατεύθυνση της περιγραφής των όρων αποτελεσματικότητας που χρειάζεται το εργατικό κίνημα για την οργάνωση της Κοινωνικής Αυτοάμυνας και της Αντεπίθεσης απέναντι στους καταπιεστές των εργαζομένων και των κατώτερων στρωμάτων της κοινωνίας.

Η ταυτόχρονη γέννηση του νεοφιλελευθερισμού¹ και των αιτιών της κρίσης

Η γέννηση του νεοφιλελευθερισμού -που όπως θα δούμε ταυτίζεται χρονικά και με τη γέννηση των πρωταρχικών αιτιών της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε σήμερα- τοποθετείται χρονολογικά στα τέλη της δεκαετίας του 1970, κι αν ψάχνουμε για τον θεωρητικό του πατέρα μάλλον πιο ταιριαστό θα είναι να τον αναγνωρίσουμε στο πρόσωπο του οικονομολόγου Milton Friedman¹. Αμέσως θα ξεκινήσει –κυρίως από την Αγγλοσαξονία και τις κυβερνήσεις Θάτσερ²-Ρήγκαν³- μια επιμελής και καλοσχεδιασμένη επίθεση που στόχο έχει να ξηλώσει αρχικά τις διαδικασίες που σχετίζονται με το κράτος πρόνοιας σαν κορυφαίο κεφάλαιο της σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης που κυριαρχούσε έως τότε στην Ευρώπη κι έπειτα να προχωρήσει στην χωρίς κανένα εμπόδιο υπερ-ανάπτυξη των κερδών της αγοράς σε βάρος των εργαζομένων. Με λίγα λόγια να καταστρέψει οποιαδήποτε επαναδιανεμητική διαδικασία, να μειώσει στο ελάχιστο την συμμετοχή των εργαζομένων στην διανομή του παραγόμενου από τους ίδιους κοινωνικού πλούτου.

Το σχέδιο θα πετύχει, καθώς στον απόηχο της ήττας του Μάη του 1968⁴, οι εργαζόμενοι ακόμα διαβιούν σε συνθήκες επίπλαστης καπιταλιστικής “ευημερίας” και οι προειδοποιητικές φωνές για την έλευση της περιόδου της κατάρρευσης των καπιταλιστικών υποσχέσεων δεν ακούγονται ακόμα ρεαλιστικές. Παρ' όλα αυτά, το πέρασμα δεν θα γίνει χωρίς αντιδράσεις με πιο χαρακτηριστική και συμβολική την ηττημένη ηρωική άγρια απεργία των ανθρακωρύχων της Αγγλίας το 1984-1985⁵.

Η θεωρητική ρήση της Θάτσερ “δεν υπάρχει κοινωνία παρά μόνο το άτομο” σε συνδυασμό με το πολιτικό της “πράττειν”, (όλες οι ιδιωτικοποιήσεις συνοδεύονταν από το κυριαρχικό “να νικήσουμε τον σοσιαλισμό” θα βάλει τον πλανήτη σε μια νέα εποχή, όπου με βάση τον ατομοκεντρισμό καπιταλιστικής κοπής θα χαρακτηριστεί από την διάρρηξη των συνεκτικών ιστών με στόχο την διασπάθιση οποιασδήποτε οργανωμένης κοινωνικής αντίστασης απέναντι στην εξουσία.

¹ Πρέπει να αναφέρουμε πως ο νεοφιλελευθερισμός, σαν έννοια σε ολόκληρο το κείμενο δεν αντιμετωπίζεται σαν μια αστική επιλογή απέναντι στο αντίπαλο δέος της σοσιαλδημοκρατίας, (όπως διατείνονται οι γκουρού του ρεφορμισμού), αλλά σαν τον έτερο πυλώνα της σοσιαλδημοκρατίας. Και τα δυο αυτά βασικά αστικά πολιτικά ρεύματα είναι οι δίδυμοι πυλώνες επιλογής διακυβέρνησης που σαν αντίπαλο δέος έχουν συνολικά την εργατική πολιτική, τις αντιστάσεις και τους αγώνες των «κάτω».

Γιατί όμως αναδύεται και επιβάλλεται ως κυρίαρχο οικονομικό δόγμα ο νεοφιλελευθερισμός από τη δεκαετία του 1980 κι έπειτα;

“Η έλευση του νεοφιλελευθερισμού, ήταν αποτέλεσμα της γενικευμένης εφαρμογής του αυτοματισμού στην εργασία, η οποία γέννησε δομική ανεργία μεγάλης κλίμακας και σηματοδότησε την απαρχή μιας ολόκληρης αλυσίδας κρίσεων που κορυφώνονται ακριβώς στη σημερινή. Το ερώτημα που τέθηκε με οξύ τρόπο τότε ήταν: μείωση της εργασίας και αύξηση του ελεύθερου χρόνου για όλους, ή αύξηση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων εις βάρος ενός μεγάλου τμήματος της εργατικής δύναμης που θα πρέπει ν’ αποκλειστεί στο εξής από την εργασία (και την αγορά); Η απάντηση των κεφαλαιοκρατικών ελίτ ήταν ανενδοίαστα η δεύτερη, υπολογίζοντας ότι η αύξηση της παραγωγικότητας που θα προερχόταν από το πάγιο κεφάλαιο (τις «έξυπνες» μηχανές) υπερ-αντιστάθμιζε την απώλεια ενός μέρους της αγοραστικής δύναμης η οποία θα χανόταν με την εξόντωση (οικονομική, άρα φυσική) ενός ολόκληρου τμήματος της κοινωνίας – που τότε χαρακτηριστικά υπολόγιζαν στο «ένα τρίτο». Έτσι γεννήθηκε ο νεοφιλελευθερισμός. Όμως η «κοινωνία των δύο τρίτων» αποδείχθηκε ότι μειωνόταν εκθετικά (τα δύο τρίτα των δύο τρίτων, ύστερα τα δύο τρίτα των νέων δύο τρίτων, κοκ.) καθώς παρήγε αυξανόμενο αποκλεισμό και περιθωριοποίηση, με αποτέλεσμα στα τέλη της δεκαετίας του ‘80 να έχουμε την πρώτη μεγάλη ύφεση που έμοιαζε δομικά μ’ εκείνη του 1929⁹ (μολονότι κανείς τότε δεν το έλεγε): κρίση υπερπαραγωγής λόγω της πτώσεως των δυνατοτήτων απορρόφησης από την αγορά. Το 1930 έλυσαν το πρόβλημα μέσ’ από το κεύσσιανό εύρημα των «κοινωνικών παροχών» – τις αναδιανεμητικές στρατηγικές του λεγόμενου κράτους προνοίας. Το 1990 η νεοφιλελεύθερη σοφία επινόησε αντ’ αυτού τη στρατηγική του ιδιωτικού δανεισμού: έτσι μπήκαμε στην τελευταία σπείρα του σημερινού λαβυρίνθου”. (Φώτης Τερζάκης, Κρίση και ιδεολογίες στην αυγή του 21ου αιώνα. Πολιτικά κείμενα IV εκδ.futura: Αθήνα 2009)

Με λίγα λόγια λοιπόν, μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε την αποδόμηση βασικών μύθων του καπιταλιστικού συστήματος. Ένας από τους βασικότερους είναι ο μύθος της καταπολέμησης της ανεργίας, από τις πολιτικές ελίτ. Η ανεργία είναι δομικό στοιχείο του καπιταλισμού, προκειμένου να μην υπάρξει μια ρεαλιστική μείωση των ωρών εργασίας για το σύνολο των εργαζομένων σαν συνέπεια του αυτοματισμού και των νέων εφευρέσεων της τεχνολογίας, η παγκόσμια ελίτ επέλεξε να διατηρεί ένα μέρος της εν δυνάμει παραγωγικής τάξης εκτός εργασίας για να μην μειωθεί το ωράριο χωρίς να μειωθούν και οι αποδοχές. Φυσικά μια τέτοια εξέλιξη θα ήταν αρνητικότερη για το σύστημα καθώς πέρα του ότι θα παραχωρούσε εκ νέου ελεύθερο χρόνο στους εργαζόμενους, θα έπρεπε να ρίξει και το ποσοστό κερδοφορίας του, σαν συνέπεια του γεγονότος ότι με την μείωση των ωρών εργασίας θα μπορούσε να μειωθεί και η ανεργία, τότε όμως δεν θα γλίτωνε χρήματα από την διαδικασία του κόστους παραγωγής καθώς δεν θα μπορούσε να παίξει το χαρτί της δομικής ανεργίας. Στατιστικά για να μιλήσουμε με αριθμούς αυτή κινείται γύρω στο 10% στην ανεπτυγμένη Ευρώπη. Μιλάμε όμως στη βάση των δηλωμένων ανέργων στοιχείο που μεγαλώνει τον αριθμό. Δομική ανεργία σημαίνει ότι σε όποια κατάσταση και αν βρίσκονται οι δείκτες “ανάπτυξης” και “ευημερίας” το ποσοστό αυτό θα επαναnevώνεται και θα διατηρείται σταθερό ή και αν είναι δυνατόν να έχει και αυξητικές τάσεις. Η ανεργία συν τοις άλλοις αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα και αποτελεσματικότερα όργανα τρομοκράτησης των αφεντικών απέναντι στους εργαζόμενους για την συμπίεση των απαιτήσεών τους και τον εκμηδενισμό τους σαν αντίπαλο στον ταξικό ανταγωνισμό.

Από την άλλη μεριά όμως γεννιέται το θέμα της κάλυψης της αγοραστικής δύναμης του ποσοστού που θα πεταχτεί στην ανεργία, άρα και στον εκμηδενισμό ουσιαστικά της καταναλωτικής του δυνατότητας. Όμως και αυτό το “κενό”, κατάφερε -σε θεωρητικό τουλάχιστον επίπεδο- να το καλύψει το καπιταλιστικό think tank με τον (προ)υπολογισμό ότι το σταθερό κεφάλαιο θα αυξανόταν και θα υπερκάλυπτε το χάσιμο ενός ποσοστού της αγοραστικής δύναμης μιας μερίδας της κοινωνίας (το επονομαζόμενο 1/3) σε συνδυασμό με τη χρήση των έξυπνων μηχανών. Αντ’ αυτού όμως όπως παρακολουθούμε, στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και μετά από δέκα χρόνια συστηματικής επιβολής με συνέπεια όλων των αντιλαϊκών μέτρων του νεοφιλελευθερισμού, το σύστημα έμπαινε σε ύφεση! Η κατρακύλα που επέφερε ο σχεδιασμός στο εισόδημα των λαϊκών τάξεων ήταν μεγαλύτερο από όσο θα φανταζόταν κανείς και οι διαδικασία περιθωριοποίησης κοινωνικών κομματιών αντί να παραμένει σταθερή ή να έχει μια διαχειρίσιμη αριθμητική αύξηση, είχε μια γεωμετρική πρόοδο που έφτανε μέχρι την φτωχοποίηση κομματιών της μεσαίας τάξης.

Και τότε γεννήθηκε το δεύτερο δίλημμα. Επιστροφή στον κρατικό παρεμβατισμό, ή καπιταλιστική έφοδος με στόχο τη διεύρυνση του κέρδους μέσα από την επιβολή νέων ακόμα πιο κερδοφόρων διαδικασιών; Την απάντηση την γνωρίζουμε, και δεν είναι άλλη από την κατασκευή της χρηματοπιστωτικής φούσκας. Τι πραγματικά συνέβη όμως; Η αρχή του κέρδους είναι η βασική αρχή του καπιταλισμού. Εάν δεν υπάρχει κέρδος, δεν υπάρχει καπιταλισμός. Στα πρώτα χρόνια που ακολουθούν την βιομηχανική επανάσταση και την επιβολή της αστικής τάξης στο πολιτικό

προσκήνιο και του καπιταλισμού σαν κυρίαρχο οικονομικό μοντέλο, το βάρος ρίχνεται στην παραγωγή. Η εκμετάλλευση της εργατικής υπεραξίας υπέρ -και μόνον- των εργοδοτών, είναι ο βασικός πυλώνας μαζί με την περιορισμένη κατανάλωση που υπάρχει λόγω του ότι η “μισθωτή εργασία” δεν έχει πάρει ακόμα τα βασικά χαρακτηριστικά δηλαδή δεν έχει σχηματιστεί ούτε ένας βασικός μηχανισμός επιστροφής κομματιού από την εργατική υπεραξία στους εργαζόμενους.

Στον αιώνα που μόλις μας πέρασε αντιθέτως, ο καταναλωτισμός θα εξυψωθεί σε παράγοντα ισάξιο με την πρωτογενή εκμετάλλευση της εργατικής υπεραξίας. Θα δημιουργηθεί μια δεύτερη επίπλαστη “επιστήμη” δίπλα σε αυτή που συνηθίζουμε να αποκαλούμε “οικονομία”, αυτή της διαφήμισης. Ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι, οικονομολόγοι, δημοσιολόγοι, καλλιτέχνες κ.α θα στηρίξουν το νέο παράδεισο του καπιταλισμού με στόχο τη διασφάλιση της -αναγκαστικής- επιστροφής του μισθού στις επιχειρήσεις. Με βάση όμως τις εξελίξεις που περιγράψαμε παραπάνω, αυτές οι διαδικασίες εκμετάλλευσης δεν φαίνεται να αρκούν στους καπιταλιστές. Ποιά άλλη διαδικασία, θα μπορούσε να βάλει μπροστά ο καπιταλισμός ώστε να αυξήσει ακόμα περισσότερο τα κέρδη του; Το χρηματοπιστωτικό σύστημα ήταν μια εύκολη και ασύλληπτα κερδοφόρα ιδέα. Η δε λειτουργία του εξαιρετικά απλή. Για την αντιμετώπιση της σοβούσας κρίσης υπερσυσσώρευσης εμπορευμάτων λόγω της πτώσης της αγοραστικής δύναμης, χωρίς όμως να θιγούν τα ποσοστά κέρδους -αντιθέτως προσβλέποντας σε αύξηση αυτού του ποσοστού- και αντί για μια άχρηστη (μη κερδοφόρα) επιστροφή στον κενυσιανισμό, η ελίτ σκέφτηκε μια λύση, έτσι ώστε να ρίξει λεφτά στην αγορά όχι όμως με την μορφή μισθών, αλλά με την μορφή δανείων μέσω τραπεζών τα οποία φυσικά συνοδεύονταν από τα ανάλογα υψηλά επιτόκια. Έτσι το τραπεζικό κεφάλαιο αρχικά κατάφερνε να βγάξει υπερκέρδη από μια ιδιότυπη “μισθοδοσία” των εργαζομένων, ενώ και όλες οι άλλες επιχειρήσεις κέρδιζαν μέσω της χρήσης αυτών των δανείων από τις κατώτερες τάξεις. Φυσικά και το κράτος δεν έμενε απ' έξω από το χορό της κλειδιάς του εργαζόμενου, μέσω φορομνηχτικών μέτρων και του Φ.Π.Α., αλλά και με την μείωση των μισθών στο δημόσιο.

Αυτή ήταν λοιπόν, η στρατηγική που επινόησε η νεοφιλελεύθερη ελίτ, έτσι ώστε να αυξήσει τα κέρδη των επιχειρήσεων από τη μία αλλά και να δώσει μια νέα καπιταλιστική υπόσχεση ευημερίας στον καθημαγμένο εργαζόμενο. Η αλήθεια είναι ότι το σύστημα έδωσε άλλη μια παράταση στην χρεοκοπία του, μπαίνοντας πιο βαθιά στην κρίση που δημιούργησε το ίδιο. Το δάνειο δεν το πήρε μόνο ο εργαζόμενος αλλά και το ίδιο το σύστημα. Όπως όμως δημιουργήθηκε η κρίση για την κοινωνία έτσι βάθυνε και η κρίση για τον καπιταλισμό. Η δυναμική του προβλήματος περιγράφεται από την κατανάλωση από τα νοικοκυριά περισσότερων από όσων μπορούσαν να παράγουν εκμεταλλεόμενα την δυνατότητα δανεισμού “ψεύτικου” χρήματος. Η Leeman Brothers έδειξε τα όρια της υπερσυσσώρευσης κέρδους πάνω στη φούσκα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

2. Οι βασικοί μύθοι του καπιταλισμού και οι στρατηγικές συναίνεσης του νεοφιλελευθερισμού

α) ο μύθος της εθνικής ενότητας

Σε μια τέτοια έκτακτη κατάσταση ο καπιταλισμός και οι πολιτικές και οικονομικές του ελίτ πρέπει να πλέξουν ξανά μύθους οι οποίοι με συγκεκριμένες στρατηγικές επιλογές θα δημιουργήσουν νέες συνααινέσεις έτσι ώστε να μείνει στο απυρόβλητο το ίδιο το σύστημα εκμετάλλευσης. Ένας από τους βασικότερους που χρησιμοποιούνται ήδη και στη χώρα μας είναι ο μύθος της εθνικής ενότητας. Πώς δημιουργείτε όμως αυτός ο μύθος και ποιες προπαρασκευαστικές διαδικασίες κατασκευάζονται για να επιτύχει τον στόχο του δηλαδή την κάμψη της κοινωνικής αντίστασης; Ο μύθος αυτός περνάει μέσα από την φυσικοποίηση της κρίσης. Αυτό σημαίνει ότι οι πολιτικές ελίτ -με την υποστήριξη φυσικά του βασικού διαμορφωτή άποψης, των ΜΜΕ- απεκδύονται της όποις ευθύνης στη βάση του “ότι έγινε, έγινε” το ζήτημα είναι πως αντιμετωπίζουμε τώρα ΟΛΟΙ μαζί το πρόβλημα. Στήνουν μια ρητορεία δηλαδή γύρω από την κρίση, σα να πρόκειται για κάποια φυσική καταστροφή η οποία έπεσε επί δικαίων και αδικών και τώρα πρέπει όλοι μαζί να ενωθούμε και να βοηθήσουμε να αποκατασταθεί η ζημιά. Όλοι, “δηλαδή εκείνοι που την προκάλεσαν συσσωρεύοντας αμύθητο πλούτο, ο οποίος τους επιτρέπει να ανταπεξέλθουν ανώδυνα και ίσως να επανακερδοσκοπήσουν από αυτήν, κι εκείνοι που είχαν ήδη εξοντωθεί από τη διευρυνόμενη ανισότητα και θα πληρώσουν με τον πιο οδυνηρό τρόπο τις συνέπειές της. Η φυσικοποίηση της κρίσης είναι, προφανώς, ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να εκβιαστούν αθέμιτες συνααινέσεις και να αποκρυφτεί ο κοινωνικός πόλεμος που δεν έχει πάψει να σοβεί στο βάθος κοινωνιών τόσο ανελέητα ταξικών όσο αυτές στις οποίες ζούμε. Οι οικονομικές “καταστροφές” είναι βαθύτατα πολιτικές”.

Φυσικά όμως τέτοιες νουθεσίες ώστε να ξεχάσουμε το ποιος προκάλεσε την κρίση δεν μπορούν να περάσουν τόσο εύκολα χωρίς αντιδράσεις. Ακόμα κι αν ήθελαν κάποια κομμάτια των εργαζομένων και της καταπιεσμένης κοινωνίας να ξεχάσουν, την ταξική τους θέση και τον αντίκτυπο που έχει αυτή στην καθημερινότητα τους, σε σύγκριση με τον τρόπο διαβίωσης των ελίτ, δεν αφήνει να

ξεχαστεί ποιος είναι ο φταίχτης. Τότε είναι που μπαίνει το εθνικό ζήτημα. “Αν δεν θες να κάνεις θυσίες για εμάς κάνε τες για την πατρίδα”, διακηρύσσουν οι ελίτ, αυτό που ξεχνάν και πάλι να αναφέρουν είναι ότι από την “πατρίδα” και πάλι οι εργαζόμενοι δεν θα κερδίσουν. Η ταύτιση της πατρίδας με την ελίτ είναι ένα γεγονός που ενώ η ελίτ δεν το κρύβει η κοινωνία αδυνατεί να την αντιληφθεί. Συμμετέχοντας στην “εθνική ενότητα” δηλαδή στην συστημική κοινωνικοποίηση των ζημιών και την ιδιωτικοποίηση των κερδών, οι εργαζόμενοι σκάβουν τον λάκκο τους. Η μοναδική ελπίδα να αντιστρέψουν τους όρους με το κεφάλαιο χάνεται προς όφελος μιας “πατρίδας” που θα διαχειρίζεται και πάλι εξ’ ολοκλήρου η ελίτ.

β) ο μύθος της οικονομίας

Σε περίοδο κρίσης βλέπουμε όλο και περισσότερο να καταφεύγουν -κυρίως τα ΜΜΕ- σε ειδήμονες των οικονομικών για να εξηγήσουν στον αδαή λαό τι πραγματικά συμβαίνει και φυσικά τι πρέπει να κάνουμε από δω και μπρος κι εκείνοι ανταποκρινόμενοι στο καθήκον τους ξεδιπλώνουν πολύπλοκους συσχετισμούς ποσοτικοποιήσιμων εννοιών —ανάπτυξη, ύφεση, πλεόνασμα, έλλειμμα, ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, κατά κεφαλήν εισόδημα, στασιμοληθωρισμός, κοκ.— των οποίων την πραγματική σημασία για την ανθρώπινη ζωή και το γήινο οικοσύστημα είναι και οι ίδιοι ανίκανοι να συλλάβουν.

“Ένα από τα πιο εύγλωττα παραδείγματα είναι η έννοια «ύφεση», την οποία όλοι τρέμουν και η οποία θεωρείται ένας από τους πιο αποφασιστικούς δείκτες της παρούσας κρίσης. Γιατί, και κυρίως για ποιον, είναι κακό η οικονομική ύφεση; Πρακτικό νόημα της ύφεσης είναι η ανακοπή της ανάπτυξης, νοούμενης ως οικονομικής μεγέθυνσης, της οποίας μία παράμετρος θα ήταν η συνεχής αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Η ύφεση είναι κακό πράγμα, λοιπόν, εάν προηγουμένως νοούνται ως επιθυμητά πράγματα οι ως άνω μεγεθύνσεις και αυξήσεις. Τι είναι όμως εκείνο που μετρούν οι δείκτες μιας τέτοιας μεγέθυνσης; Είναι εντυπωσιακό το ότι κανένας δεν θέτει αυτό το ερώτημα· εάν όμως το θέσει, η απάντηση είναι εύκολη: μετρούν την κερδοφορία των επιχειρήσεων, δηλαδή την απόδοση του επενδυμένου κεφαλαίου. Κατά ποια έννοια όμως τα κέρδη του επενδυμένου κεφαλαίου σχετίζονται με την πραγματική ευημερία των ανθρώπων;

Στην πραγματικότητα, η κερδοφορία του κεφαλαίου προκύπτει από την εντατική εκμετάλλευση της ανθρώπινης εργασίας και των φυσικών πόρων, πράγμα που σημαίνει ότι η κερδοφορία των διεθνών επιχειρήσεων και η ευημερία του παγκόσμιου πληθυσμού βρίσκονται σε αντιστρόφως ανάλογη σχέση: η άνοδος του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος δηλώνει, πρώτον, τον βαθμό εμπορευματοποίησης των ανθρώπινων δράσεων και συναλλαγών μέσα σε μια ορισμένη κοινωνία· και δεδομένης αυτής, δεύτερον, τον ρυθμό των κερδών που σημειώνονται εκ μέρους εκείνων οι οποίοι πωλούν αγαθά και υπηρεσίες. Σημαίνει πιθανότατα ότι αυτά τα αγαθά και οι υπηρεσίες γίνονται όλο και ακριβότερα, όλο και λιγότερα προσιτά σε όλο και μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού, και παράλληλα ότι οι περιβαλλοντικοί πόροι λιγοστεύουν από την υπεράντληση ενώ ταυτόχρονα αποκλείεται από τη νομή τους εκείνο το κομμάτι που από την απώλεια της αγοραστικής του δύναμης παράγονται τα κέρδη του κεφαλαίου. Αν η απογοητευτική εικόνα της παρούσας κρίσης μάς φέρνει αντιμέτωπους με μία δραματική μείωση των ανανεώσιμων περιβαλλοντικών πόρων και μια ραγδαία επεκτεινόμενη αποπτώχευση του μεγαλύτερου μέρους της ανθρωπότητας, πρέπει να καταλάβουμε ότι αυτό είναι συνέπεια όχι κάποιας αποτυχίας, αλλ’ ακριβώς της επιτυχίας που σημείωσε μέσα στις προηγούμενες δεκαετίες η διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης. Το σφάλμα στις εκτιμήσεις μας έγκειται στο ότι πέσαμε στην παγίδα να σκεφτόμαστε τις οικονομικές δραστηριότητες με οικονομικούς όρους.” (Φώτης Τερζάκης, Κρίση και ιδεολογίες στην αυγή του 21ου αιώνα. Πολιτικά κείμενα IV εκδ. futura: Αθήνα 2009)

Ας δούμε όμως τι πραγματικά σημαίνουν κάποιοι από τους δείκτες και τα μεγέθη που με τόση συχνότητα παρουσιάζονται στους δέκτες της τηλεόρασης διαμέσου των χειλών των ειδικών “οικονομολόγων”, οι οποίοι δεν αναφέρουν ποτέ ότι η “αντικειμενικότητα” με την οποία προσεγγίζουν την οικονομία άρα και οι συμβουλές τους πάνω στις τακτικές που πρέπει να υιοθετήσει το πολιτικό σύστημα και να αποδεχτεί ο λαός είναι τουλάχιστον έωλες αφού και οι ίδιοι έχουν συγκεκριμένα συμφέροντα αφού ανήκουν στην οικονομική ελίτ, που βγαίνει διαρκώς κερδισμένη από τις στρατηγικές του καπιταλισμού.

- ΑΕΠ (ακαθάριστο εγχώριο προϊόν). Ένας δείκτης που μετρά την ποσοτική παραγωγή προϊόντων μιας χώρας ανά έτος. Στην πραγματικότητα όμως εκφράζει την κερδοφορία των επιχειρήσεων. Η απόδοση αυτή ωστόσο καμιά σχέση δεν έχει με την ανθρώπινη ευημερία την ώρα μάλιστα που αποτελεί συνέπεια της εντατικής εκμετάλλευσης της ανθρώπινης εργασίας.

- Ανάπτυξη που σημαίνει την αύξηση του ΑΕΠ. Οποιαδήποτε μεγέθυνση του ΑΕΠ συνεπάγεται μοιραία συσώρευση του πλούτου σε λίγους. Αυτός ο παμπάλαιος καπιταλιστικός νόμος σημαίνει απλά πως «οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι». Το γεγονός αυτό όμως

δεν οδηγεί, όπως πολλοί θέλουν να πιστεύουν, στην αύξηση των θέσεων εργασίας, αφού εκτός των άλλων η εκτεταμένη χρήση των νέων τεχνολογιών οδηγεί σε περισσότερη ανεργία. Η Ανεργία αυτή ονομάζεται δομική ανεργία και είναι με λίγα λόγια η ποιο χυδαία εφαρμογή της καπιταλιστικής ηθικής. Ενώ δηλαδή θα ήταν λογικό να επέλθει μείωση του χρόνου εργασίας, η τεχνολογική πρόοδος οδηγεί σε περισσότερη ανεργία και μεγαλύτερη εκμετάλλευση και εν τέλει σε μεγαλύτερο πλούτο να συσσωρεύεται για τους λίγους.

- Έλλειμμα. Το «τεράστιο» έλλειμμα του 2009 αποτιμάται στα 28 δις. Είναι το ποσό που σε μια νύχτα δόθηκε ως κρατική βοήθεια στις ελληνικές τράπεζες οι οποίες δήθεν κινδύνευαν με κατάρρευση. Το επιχείρημα τότε ήταν ότι κινδυνεύουν οι καταθέσεις μας. Ποια είναι όμως η αλήθεια; Μέσα στο 2009 η Εθνική αύξησε κατά 197,24% τα κέρδη της, η Πειραιώς κατά 460,6%, η Eurobank κατά 114,5%.

- Το τεράστιο Χρέος. Σύμφωνα με στοιχεία του Δ.Ν.Τ.⁷ το χρέος της Ελλάδας (δημόσιο και ιδιωτικό) είναι στο 179% του Α.Ε.Π. Την ίδια στιγμή το χρέος της Ολλανδίας είναι 234%, της Ιρλανδίας 222%, του Βελγίου 219%, της Ισπανίας 207%, της Ιαπωνίας 197,2%. Μέσος όρος για Ε.Ε.: 175% του ευρωπαϊκού Α.Ε.Π. Σύμφωνα με στοιχεία του Ο.Ο.Σ.Α.⁸ το 25% της παραγωγής στην Ελλάδα διακινείται χωρίς παραστατικά με αποτέλεσμα το κράτος να χάνει τόσα λεφτά, ώστε αν τα έπαιρνε «...θα επέτρεπαν ακόμη και το μηδενισμό του δημόσιου χρέους μέσα σε λίγα χρόνια» (Ελευθεροτυπία, 20/02).

- Σύγκλιση. Η σύγκλιση είναι ανέφικτη και παρ' όλες τις υποσχέσεις ότι κάποτε θα πραγματοποιηθεί, στην πραγματικότητα η κεφαλαιοκρατική οικονομία της ελεύθερης Ευρωπαϊκής αγοράς τείνει απλά να εντείνει το χάσμα μεταξύ των πλούσιων βιομηχανικών μονοπωλίων και των φτωχών περιοχών. Η κοινή αγορά δεν είναι άλλωστε τίποτε άλλο από την επιθυμία οικονομικής επέκτασης του ευρωπαϊκού κεφαλαίου σε νέες φτωχότερες, άρα και ευκολότερα εκμεταλλεύσιμες κοινωνίες.

- Σπατάλη του ελληνικού δημοσίου. Οι μισθοί των δημοσίων υπαλλήλων δεν αποτελούν σπατάλη, ούτε τα έξοδα για υγεία και παιδεία. Σπατάλη είναι τα 12 δις για τους ολυμπιακούς αγώνες του 2004, σπατάλη είναι τα 28 δις που δόθηκαν λίγους μήνες πριν στις τράπεζες, η πώληση των δημόσιων κερδοφόρων επιχειρήσεων σε ιδιωτικά συμφέροντα, οι ατέλειωτοι εξοπλισμοί (είναι χαρακτηριστικό να αναφέρουμε πως ο κύκλος οικονομικής λειτουργίας ενός F-16 σε ένα χρόνο είναι όσο ο προϋπολογισμός ενός πανεπιστημίου). Σύμφωνα με στοιχεία του I.L.O. (International Labour Organization) στην Ελλάδα οι δημόσιοι υπάλληλοι αποτελούν το 22,3% των εργαζομένων την ίδια στιγμή που στην Γαλλία είναι το 30%, στην Σουηδία 34%, Ολλανδία 27%, Αγγλία 20%, Γερμανία 14%.

γ) ο μύθος της πράσινης ανάπτυξης και της καταπολέμησης της ανεργίας

Σήμερα, η πράσινη οικονομία αντιπροτείνεται ως εναλλακτική λύση στα τεράστια οικονομικά, κοινωνικά και οικολογικά προβλήματα. Δεν είναι, όμως, τίποτα παραπάνω από την αλλαγή του καπιταλιστικού τεχνολογικού παραδείγματος. Και είναι κάτι παραπάνω από προφανές ότι επειδή η αλλαγή αυτή συντελείται υπό κεφαλαιοκρατικούς όρους, όρους δηλαδή που η ανθρώπινη εργασία παραμένει ακόμα εμπόρευμα που αγοράζεται και μεταπωλείται με κέρδος, είναι ακόλουθο να φέρει ακόμα μεγαλύτερη εκμετάλλευση και ανεργία καθώς και την πλήρη εργαλειοποίηση της φύσης. Αντίθετα, η μοναδική ορατή λύση είναι μια διαδικασία προσανατολισμένη σε μία ποιοτική έννοια του πλούτου, δηλαδή μη οικονομική, που θα βάζει ως πρόταγμα την αντιστροφή της οικοδομικής ανάπτυξης, τη συρρίκνωση της οικονομίας και να αναθέτει κάθε ζωντανή ανθρώπινη ανάγκη στη διευθέτηση της πολιτικής συλλογικής απόφασης.

Ο δεύτερος μεγάλος μύθος που συνοδεύει την πράσινη ανάπτυξη και την κάνει ιδιαίτερα θελκτική, έχει να κάνει με την υποτιθέμενη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με την έλευση της. Αφ' ενός όπως είδαμε παραπάνω η ανεργία στον καπιταλισμό είναι δομική ενώ νεοφιλελεύθερη καπιταλιστική ανάπτυξη σημαίνει υπερκέρδη για το κεφάλαιο και φτώχεια για την κοινωνία. Ο μόνος τρόπος να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας στον καπιταλισμό είναι πασίγνωστος σε όλους, αλλά σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί επιλογή για την ελίτ. Θέσεις εργασίας μπορούν να δημιουργηθούν με την δομική μείωση του χρόνου εργασίας, χωρίς δηλαδή μείωση των μισθολογικών απολαβών. Με λίγα λόγια για να χτυπηθεί η ανεργία πρέπει να μειωθεί το ποσοστό κέρδους των επιχειρήσεων, κάτι που φυσικά δεν είναι μέσα στις επιλογές της ελίτ.

Βέβαια πάνω στο παιχνίδι του χρόνου εργασίας έχει πέσει τρομερή σπέκουλα, ότι δηλαδή δεν γίνεται να δουλεύουμε λιγότερες από τουλάχιστον 8 ώρες γιατί τα κέρδη των επιχειρήσεων δεν θα αρκούν για να καλυφθούν οι μισθοί των εργαζομένων!!! Παρατηρούμε βέβαια ότι εκεί που υπάρχει πολιτική θέληση όλα γίνονται, και τα μεταφυσικά εμπόδια λύνονται ως δια μαγείας. Στον σκληρό

πυρήνα του κράτους οι ρυθμίσεις είναι πολύ ευνοϊκές, λόγω της στήριξης που περιμένει το σύστημα από αυτή τη κοινωνική μερίδα.

Ενώ δηλαδή για τη μεγάλη μάζα των μισθωτών προτείνεται το 65ο ή το 67ο έτος για συνταξιοδότηση, οι μπάτσοι, οι λιμενικοί και οι στρατιωτικοί εξαιρούνται και βγαίνουν στη σύνταξη από τα 42. Δηλαδή η κοινωνική πλειοψηφία να δουλεύει 35 και 40 χρόνια (χιλιάδες ώρες παραπάνω) και η κρατική προνομιούχα μειοψηφία 20 ή 25. Οι βουλευτές να παίρνουν σύνταξη με μια θητεία και οι δικαστές εν μέσω κρίσης να αποφασίζουν την αύξηση των μισθών τους. Εκείνο που σήμερα διακυβεύεται από τους κυβερνώντες δεν είναι να μην πληγούν οι μισθωτοί και οι συνταξιούχοι από τα νέα μέτρα, που αφορούν περικοπές μισθών και συντάξεων, ελαστικά ωράρια και όρια συνταξιοδότησης, αλλά πρωτίστως να μη διαταραχθεί η «δημοκρατική ομαλότητα» και να μην πληγεί ο συμπαγής πυρήνας του κράτους, ώστε να λειτουργήσει αποτρεπτικά στο πεδίο των επερχόμενων κοινωνικών αναστατώσεων.

Σε αυτό το σημείο μπορούμε να συμπληρώσουμε και την προπαγάνδα που γίνεται. Σα να μην έφτανε δηλαδή που δεν μειώνονται οι ώρες εργασίας, συνηθίζεται να λέγεται ότι ιδιαίτερα οι Έλληνες δεν είναι και τόσο παραγωγικοί.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat οι Έλληνες εργαζόμενοι εργάζονται κατά μέσο όρο 42 ώρες την εβδομάδα έναντι 40,3 ωρών που είναι ο μέσος όρος στην Ε.Ε. Αν λοιπόν ψάχνουμε για «τεμπέληδες», καλύτερα να πάμε πιο βόρεια όπου οι Σουηδοί (38,1), Δανοί (38) Φιλανδοί (37), φαίνεται να τεμπελιάζουν πολύ για τα δεδομένα του Πρετεντέρη. Ενώ να σημειώσουμε ότι το 35ωρο είχε καθιερωθεί από την κυβέρνηση του Λιονέλ Ζοσπέν στην Γαλλία πριν από μία δεκαετία και ήταν ένα από τα πιο δημοφιλή μέτρα για τους υπαλλήλους. Οι υποστηρικτές του 35ωρου επισημαίνουν ότι χάρη σε αυτό το μέτρο βελτιώθηκε η ισορροπία μεταξύ της εργασίας και της προσωπικής τους ζωής, χωρίς να πληγεί η παραγωγικότητα, καταργήθηκε από την κυβέρνηση Σαρκοζί μετά και από απόφαση της του Συμβουλίου των υπουργών Απασχόλησης της ΕΕ, όπου συμφωνήθηκε το ανώτατο όριο εργασίας να φτάσει ως και τις 65 ώρες την εβδομάδα. (μέχρι 11ώρες καθημερινά δηλαδή για 6μερη εργασία και μέχρι 13 για 5μερη).

δ) ο μύθος του μεταναστευτικού ζητήματος

Οι μετανάστες επιτείνουν την κρίση διατείνεται η εξουσία. Κάθε φορά που οι μηχανές της καπιταλιστικής ανάπτυξης κινούνται με γρήγορους ρυθμούς οι μετανάστες γίνονται απαραίτητοι. Τα κράτη εφαρμόζουν πολιτικές ενσωμάτωσης και επενδύουν δήθεν στην πολυπολιτισμικότητα. Αντίστροφα, σε περίοδο κρίσης, οι μετανάστες βαφτίζονται επικίνδυνοι για την ασφάλεια και τις θέσεις ανεργίας. Έτσι το κράτος επενδύει στην ξενοφοβία και οξύνει τα ρατσιστικά αντανακλαστικά, ενώ παράλληλα θεσμοθετεί την καταστολή και τον αποκλεισμό. Οι δύο αυτές πολιτικές είναι ουσιαστικά οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, καθώς η «πολυπολιτισμική κοινωνία» δημιουργεί έναν νέου τύπου ρατσισμό. Όσο για το ποιο είναι το νόμισμα; Μα φυσικά η εξύψωση του κράτους σε μοναδικό εποπτικό όργανο της κίνησης του εργατικού δυναμικού, άλλωστε η κατανομή της εργασίας αποτελούσε πάντα τη θεμέλιο λίθο της κατασκευής του κράτους. Οι μετανάστες γίνονται ανεκτοί όσο είναι νόμιμοι και διαχωρισμένοι από τους ντόπιους. Με ανύπαρκτα εργασιακά δικαιώματα και με τον εκβιασμό της μη ανανέωσης των καρτών διαμονής τους, ώστε από τη μία να λειτουργούν ως απροστάτευτο και φτηνό εργατικό δυναμικό και από την άλλη ως πολιορκητικός κριός για τα δικαιώματα των ντόπιων εργατών. Τα κράτη γνωρίζοντας καλά ότι η καλύτερη καταστολή είναι η ανάγκη για επιβίωση δημιουργούν με όπλο την πράσινη κάρτα όρους ομηρίας, αφομοίωσης και εκβιασμού. Αυτός άλλωστε είναι και ο πυρήνας της λογικής του νέου νομοσχεδίου για τους μετανάστες.

Η μετανάστευση λοιπόν δεν είναι άλλο από μια κατάσταση η οποία διαμορφώνεται λόγω των ιμπεριαλιστικών παρεμβάσεων και των πολέμων από τη μία και λόγω της οικονομικής αποικιοκρατίας χωρών από την άλλη. Η εξουσία την έχει εργαλιοποιήσει έτσι ώστε σύμφωνα με τα συμφέροντα της καπιταλιστικής παραγωγής να ανοιγοκλείνει την στρόφιγγα της εισδοχής μεταναστών στον ανεπτυγμένο δυτικό κόσμο. Πιο συγκεκριμένα χρειάζεται ένα ποσοστό “λαθρο”-μεταναστών που θα δουλεύουν υποτιμημένοι, χωρίς ένσημα και χωρίς δικαιώματα, μοχλός πίεσης της εργατική δύναμη προς τα κάτω. Αυτός είναι και ο λόγος που οι κυβερνήσεις δεν έχουν θεσμοθετήσει και τις ποσοστώσεις που διεκδικεί ο Καρατζαφέρης. Αν το κράτος δήλωνε επίσημα πόσους χρειάζεται θα ήταν αναγκασμένο να τους προσφέρει και κάποια στοιχειώδη αγαθά. Γιατί να κάνει κάτι τέτοια ενώ έχει τις ίδιες υπηρεσίες χωρίς κόστος; Το μόνο που έχει να προσέξει είναι μην τυχόν οι μετανάστες αντιληφθούν την νέα ταξική τους θέση και διεκδικήσουν αγωνιστικά τα εργασιακά τους δικαιώματα. Η αντιμετώπιση της Κωσταντίνας Κούνεβα και των Αιγυπτίων αλλιεργατών απεργών στη Θεσσαλονίκη είναι χαρακτηριστική του τι είδους μετανάστες δεν θέλει η εξουσία. Ταξικά συνειδητοποιημένους. Πρέπει να γίνει κατανοητό από το σύνολο της εργατικής

τάξης ότι η επίθεση στους μετανάστες είναι επίθεση στους εργαζόμενους και στην ίδια την αξία της εργατικής δύναμης και μόνη απάντηση πρέπει να είναι όχι η “πολυπολιτισμικότητα” αλλά η ταξική ενότητα των εργατών και ο αγώνας τους απέναντι σε κράτος και κεφάλαιο.

3. Ο χώρος, ο χρόνος και η εργασία στην νεοφιλελεύθερη κατάσταση

α) Η πτώση της ΕΣΣΔ και η κατάληψη μέσω της νεοφιλελεύθερης αποικιοποίησης του παγκόσμιου χώρου σαν βήμα προς την καπιταλιστική ολοκλήρωση

Πέρα από τις οικονομικές επιλογές της κυρίαρχης ελίτ που απ' ότι είδαμε είναι καθαρά πολιτικές, μένει να δούμε και αυτές τις στρατηγικές των κυρίαρχων που κατευθύνουν τις κοινωνίες σε αυτό που ονομάστηκε “καπιταλιστική ολοκλήρωση”. Η διαδικασία της καπιταλιστικής ανασυγκρότησης ξεκινά όπως είδαμε με τη γέννηση του νεοφιλελευθερισμού την κατασκευή δηλαδή των βασικών οικονομικό-πολιτικών όρων που θα οδηγούσαν στην αποδόμηση της σοσιαλδημοκρατικής συναίνεσης και την οικοδόμηση της νεοφιλελεύθερης ταυτιστικής επιβολής.

Η νεοφιλελεύθερη διαδικασία βρίσκει στην πιο κρίσιμη στιγμή της ανάπτυξής της, μια πρόσκαιρη δικαίωση απ' ενός αλλά και μια νέα σπουδαία για τον καπιταλισμό προοπτική βαθέματος της εκμετάλλευσης από τη μία και έναν δρόμο εξέλιξης που θα οδηγούσε στην αμετάκλητη -όπως πιστευόταν- παγκόσμια επιβολή του καπιταλιστικού συστήματος. Το γεγονός που παρέχει αυτές τις εγγυήσεις στον καπιταλισμό δεν είναι άλλο από την διάλυση της ΕΣΣΔ, το 1991.

Η δικαίωση του νεοφιλελευθερισμού έγκειται στο ότι αντιλαμβάνεται πλέον τον ευατό του σαν το μοναδικό σύστημα οικονομικής συγκρότησηςⁱⁱ και διαχείρισης, ενώ η διάλυση της ΕΣΣΔ είναι η καλύτερη αφορμή για την πολιτική ταύτιση των -σαν έτοιμων από καιρό- σοσιαλδημοκρατών με τους νεοφιλελεύθερους στη βάση της δικαίωσης και παντοκρατορίας του δεύτερου. Αυτά στον πολιτικό τομέα. Όμως αυτό δεν αρκεί για να αναχθεί ο νεοφιλελευθερισμός σε αυτοκρατορικό/οικουμενικό δόγμα. Η καθ' αυτό εκμετάλλευση του κενού που αφήνει η διάλυση της ΕΣΣΔ θα του δώσει αυτόν το τίτλο. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ του καπιταλιστικού κόσμου. Μιλάμε φυσικά για την παλιά τέχνη της αποικιοποίησης του φυσικού χώρου και όλων των πολιτικό-οικονομικών σχέσεων, συσχετισμών και παραγόντων που έχουν σχηματιστεί σε αυτόν (φυσικοί πόροι, ανθρώπινο δυναμικό κλπ). Ποια ήταν η αποκαλυπτική προοπτική για το έναυσμα της διαδικασίας της ολοκλήρωσης; Φυσικά η υπερπήδηση του εμποδίου που αποτέλεσε την βασική αιτία, την ψυχή του ψυχρού πολέμου.

Είναι πλέον γνωστό μετά και το άνοιγμα των απόρρητων αρχείων των μυστικών υπηρεσιών ότι στα τέλη του β' παγκοσμίου πολέμου οι φιλικές σχέσεις μεταξύ Στάλιν-Ρούσβελτ/ ΕΣΣΔ-ΗΠΑ βρίσκονται στο ζηνίθ τους. Τότε είναι που “πέφτει στο τραπέζι” και η πρόταση για “βελούδινη συνύπαρξη” από μεριάς ΗΠΑ με τον εξής έναν και μοναδικό όρο. Τα σύνορα του ανατολικού μπλοκ να παραμείνουν ανοιχτά για την εμπορία προϊόντων, να μείνουν ανοιχτά για τα “καπιταλιστικά” εμπορεύματα. Η πρόταση αυτή δεν αποτελούσε τίποτε άλλο από την πιο έξυπνη πρόταση των Αμερικανών για να εισαχθεί ο δούρειος ίππος στα σπλάχνα της ΕΣΣΔ ώστε αυτή να καταρρεύσει από την ελλειμματική της θέση σε μια ανταγωνιστική πάνω στην οικονομία σχέση με τον ανεπτυγμένο καπιταλισμό της Δύσης. Η καπιταλιστική σκέψη καταλάβαινε αρκετά νωρίς ότι δεν είχε να χάσει πολλά από την ΕΣΣΔ άμα κατάφερνε την ενοποίηση της αγοράς σε όλο τον πλανήτη άσχετα από τα πειράματα διαχείρισης που γίνονται τοπικά σε διάφορες χώρες. Οι Σοβιετικοί κατανοούν ότι δεν μπορεί το νεόκοπο σύστημά τους που παλινδρομεί ανάμεσα σε σοσιαλισμό και γραφειοκρατία για να πάρει την τελική μορφή του να ανταγωνιστεί στο πεδίο των ανοιχτών αγορών την καπιταλιστική Δύση, πόσο μάλλον τώρα που η ΗΠΑ βγαίνουν αλώβητες και κερδισμένες από τον πόλεμο, και αποφασίζουν να διασπάσουν την ενιαιότητα της παγκόσμιας αγοράς. Αυτό είναι το casus belli του ψυχρού πολέμου, οι δυτικοί χάνουν -ίσως δια παντός- την ζωτική για τον καπιταλισμό πρόσβαση στις αγορές του μισού πλανήτη, και ο αγώνας της επικράτησης θα γίνει αμφίροπος.

Αυτή είναι η σημαντικότητα της διάλυσης της ΕΣΣΔ. Ο νεοφιλελευθερισμός χρειάζεται ακόμα περισσότερο από τον κενσιανιστικό καπιταλισμό ζωτικό χώρο και νέες αγορές, θα του προσφερθούν απλόχερα μετά το 1991. Τα γεράκια της Δύσης θα αντιληφθούν εγκαίρως την ιστορικότητα της στιγμής και θα προστρέξουν να καλύψουν το κενό της πρώην ΕΣΣΔ με την αποικιοποίηση του χώρου και όλων των σχέσεων που έχουν δημιουργηθεί σε αυτόν σε έναν

ⁱⁱ Δεν υπάρχει de facto ταύτιση του καπιταλισμού με συστήματα οικονομικής διαχείρισης, ούτε καν με πολιτειακά συστήματα. Ο καπιταλισμός έχει δείξει ότι μπορεί να υπάρχει μέσα ως πούμε κι από τον φασισμό. Εδώ μιλάμε για μια χρονική ταύτιση. Ο νεοφιλελευθερισμός σήμερα μετά την πτώση της ΕΣΣΔ και τον θάνατο της σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης απομένει η μόνη οικονομική διαχείριση του καπιταλισμού.

συσχετισμό που είναι σαφέστατα υπέρ της διατήρησης και επαύξησης των προοπτικών της καπιταλιστικής μονοκρατορίας.

Το νεο-ιμπεριαλιστικό σχέδιο της ολοκληρωτικής καπιταλιστικής επικράτησης στον παγκόσμιο χώρο ήθελε την άμεση διευθέτηση του ζητήματος της Μέσης Ανατολής. Ο πρώτος πόλεμος του κόλπου δείχνει πόσο αποφασισμένο ήταν το καπιταλιστικό Think tank να προχωρήσει στην επίλυση των μακροχρόνιων προβλημάτων την επομένη της δήλωσης -μέσω της διάλυσης της ΕΣΣΔ της μονοκρατορίας του.

Οι εξαιρέσεις πλέον όσων δεν συμμετέχουν είτε στην ενιαία καπιταλιστική αγορά, είτε στην ενιαία πολιτειακή δυτική νόρμα της καπιταλιστικής αστικής δημοκρατίας, είναι τόσο λίγες που είναι άμεσα διευθετήσιμες. Το Ιράκ του Σαντάμ που υποθάλλει τον Αντιαμερικανισμό και προτιμά της Ευρωπαϊκές Αγορές ενώ έχει τη δυναμική βασιμμένο στις πλουτοπαραγωγικές του δυνάμεις να σταθεί αυτάρκες. Το Αφγανιστάν που διαλύεται σαν οικονομικός χώρος από τους αναχρονιστές Ταλιμπάν, το Ιράν της μουσουλμανικής δημοκρατίας των Χομεινιάδων και η Β. Κορέα που διατηρεί τον κόκκινο απομονωτισμό αποτελούν τον νέο άξονα του κακού κατά Ράμσφελντ δηλαδή τα τελευταία μικρά ή μεγαλύτερα εμπόδια για την παγκόσμια επιβολή της καπιταλιστικής ενιαιότητας, χωρίς παραφωνίες.

β) Αποικιοποίηση του χρόνου και ελαστική εργασία το άλλο μισό της διαδρομής για την νεοφιλελεύθερη καπιταλιστική ολοκλήρωση

Με τη διάλυση λοιπόν της Σοβιετικής Ένωσης και την ενσωμάτωση του χώρου που αποτελούσε το πρώην ανατολικό μπλοκ από την ενιαία καπιταλιστική διεθνή αγορά, εξαντλούνται σε συντριπτικό μέρος οι προοπτικές χωρικής ανάπτυξης του καπιταλισμού. Ο νεοφιλελευθερισμός πρέπει να επιβάλλει τα χαρακτηριστικά του και σε έναν άλλο δομικό παράγοντα, της καπιταλιστικής παραγωγής, το χρόνο. Είναι απαραίτητη η αποικιοποίηση του χρόνου για την διαδικασία της καπιταλιστικής ολοκλήρωσης.

Από τη δεκαετία του '70, και την εμφάνιση του νεοφιλελευθερισμού φαίνεται μια επιπλέον προσπάθεια ελέγχου των παραγόντων που συντελούν την παραγωγική διαδικασία. Η γενική ιδέα ήταν πως η αναπαραγωγή του σύγχρονου καπιταλισμού απαιτούσε έλεγχο όχι μόνο της εργασίας αλλά και του ελεύθερου χρόνου, και των ιδιωτικών συμπεριφορών, ολόκληρης της ζωής εν ολίγοις των ανθρώπων, ούτως ώστε να μπορούμε να μιλάμε για μαζική «προλεταριοποίηση» του πληθυσμού, τη μετατροπή ολόκληρης της κοινωνίας σε εργοστάσιο, σύμφωνα με την ολοκληρωτική ροπή του υπερανπτυγμένου καπιταλισμού. Με λίγα λόγια ο νεοφιλελευθερισμός έρχεται να αποικιοποιήσει το χρόνο με τέτοιο τρόπο ώστε να ελέγχει ολόκληρη τη ζωή του ανθρώπου και μαζί με αυτήν να οριοθετήσει και να κατευθύνει τις ανάγκες του. Για να γίνει αυτό όμως πρέπει να επέλθει μια μεταρρύθμιση στο δομισμό του κενσιναισμού, πρέπει να 'ρθουν νέες μορφές εργασίας στο προσκήνιο που θα κάνουν εφικτό τον παραπάνω στόχο, που δεν είναι άλλος από την αποικιοποίηση της ζωής. Η επιστροφή δηλαδή στο ναζιστικό δόγμα της ζωής που είναι άξια να βιωθεί όχι στη βάση του φυλετισμού πια, αλλά στη βάση της δυνητικής ικανότητας η κάθε μια ζωή να παράγει πλούτο για το κεφάλαιο. Η διαφορά του ολοκληρωτικού καπιταλισμού είναι ότι δεν επιζητά καμία μορφή συναίνεσης σε αυτήν την προοπτική, απλά διαμορφώνει έτσι τις συνθήκες ώστε να μην υπάρχει άλλη δυνατότητα. Το ζήτημα λοιπόν δεν είναι απλά να αναχθεί το σύστημα σε μονοκρατορία αλλά να επιβληθεί σαν ένα καθεστώς το οποίο το μόνο που μπορεί να δημιουργεί είναι υπηκόους του, στην κατεύθυνση της επίτευξης του στόχου, που δεν είναι άλλος πια από τη διαμόρφωση συνθηκών μη-ανατροπής της στο διηνεκές. Η αναπαραγωγή του συστήματος ταυτίζεται με τον ολοκληρωτισμό του καπιταλισμού.

Η στρατηγική του νεοφιλελευθερισμού ονομάζεται εξατομίκευση σε όλα τα επίπεδα και στην εργασία οι τακτικές επιβολής του έχουν αναφορά στην ελαστικοποιημένη ευέλικτη-επισφαλή εργασία. Σε αυτό το σημείο έρχεται η διανόηση να ρίξει το βλέμμα της πάνω από τη νέα κατάσταση. Θλιβερή διαπίστωση ότι στο δίλημμα -πλαστό- που τίθεται αν οι νέες μορφές αποτελούν μια βαθειά αντιπαράθεση φορντικού-μεταφορντικού μοντέλου εργασίας βρίσκουμε υποστηρικτές της καταφατικής απάντησης σε όλο το πολιτικό φάσμα κίνησης της διανόησης. Δεξιοί φιλελεύθεροι και πρώην αυτόνομοι (Virno⁹, Negri¹⁰, επηρεασμένοι από τη μεταμοντέρνα κατάσταση) κατατείνουν σε μια οπτική θετικών υπό όρους προοπτικών στη νέα επισφαλή κατάσταση. Ανατροπή λοιπόν ή επέκταση του φορντισμού;

Όλα τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν παραπάνω απορρέουν από την προσαρμογή των ανθρώπων στο μεταφορντικό μοντέλο εργασίας που χαρακτηρίζει τις σύγχρονες μορφές παραγωγής και αντιτίθεται ριζικά, υποτίθεται, στον ταιλορισμό¹¹/φορντισμό¹² που εφαρμόζοταν κατά τον προηγούμενο τρόπο οργάνωσης του καπιταλισμού (μέχρι περίπου το 1970). Δηλαδή, στην αποκτηνωτική εργασία της αλυσίδας παραγωγής, όπου ο εργαζόμενος δούλευε μηχανικά και

τμηματικά χωρίς κανέναν απολύτως έλεγχο στο προϊόν και στη συνολική διαδικασία, σήμερα έχουμε την ελαστική, «ευφυή» λεγόμενη εργασία που συνδέεται περισσότερο με την τεχνολογία και τις στρατηγικές της επικοινωνίας. **Βεβαίως η εξάρτηση της εργασίας από την εργοδοσία παραμένει, μαζί με όλες τις ανεπιθύμητες και αυταρχικές ιεραρχίες που συνεπάγεται.** Ας δούμε λοιπόν με βάση την αυτονόητη σε καπιταλιστικά πλαίσια διατήρηση της εξάρτησης της εργασίας από την εργοδοσία πόσο στέκουν τα ιδεολογήματα περι αυτονομίας της εργασίας.

“Οι παραδοσιακές (ταιηλορικές/φορντικές) μορφές εργασίας καθόλου δεν προορίζονται να εξαφανιστούν, αφού δυστυχώς δεν έχει ακόμη κατασκευαστεί ο ανθρώπινος τύπος εκείνος που θα τρέφεται αποκλειστικά με πληροφορία· επίσης, το κράτος κάθε άλλο παρά έχει αποδυναμωθεί, αφού όσο λιγότερο ελεύθερο είναι να χαράζει αυτόνομα την πολιτική του από εξωτερική άποψη τόσο περισσότερο ισχυροποιείται στο εσωτερικό του σαν δύναμη καταστολής, βιοπολιτικών παρεμβάσεων και ελέγχου της κίνησης του εργατικού δυναμικού. Αν στον φορντισμό μηχανοποιείται και απονεκρώνεται το σώμα του εργαζομένου (με όλες τις παθογενείς ψυχικές επιπτώσεις, φυσικά), τουλάχιστον ένα ίζημα σκέψης παραμένει δυνητικά αδέσμευτο· στο μεταφορντικό μοντέλο η καπιταλιστική λογική έχει αλώσει πλέον την ίδια τη σκέψη, τη διάνοια, η οποία στις «ευφυείς» μορφές εργασίας ακολουθεί την ίδια θλιβερή μοίρα του σώματος στις αλυσίδες παραγωγής: εργαλειοποιείται και απολιθώνεται. Μόνο ένας αφελέστατος τεχνοκράτης θα τολμούσε να υποστηρίξει πως η εργασία του διαφημιστή, του μάνατζερ, του ειδικού των δημοσίων σχέσεων, του προγραμματιστή είναι λιγότερο αποκτηνωτική από τη εργασία του εργάτη στη βαριά αυτοκινητοβιομηχανία. Στην πραγματικότητα είναι απείρως περισσότερο, αφού πλήττει το ίδιο το κέντρο της ανθρώπινης ύπαρξης, την ανθρώπινη συνείδηση, δημιουργώντας υβριδικά ανθρωποειδή τα οποία όχι μόνο δεν είναι σε θέση να προσανατολιστούν σε οιαδήποτε έννοια αυτονομίας, αλλά χάνουν και το τελευταίο έρεισμα αντίστασης στο οποίο κάθε αυτοσυνείδησία έβρισκε στέρεο έδαφος – την απείθαρχη ενστικτώδη φύση”. (Φώτης Τερζάκης, Κρίση και ιδεολογίες στην αυγή του 21ου αιώνα. Πολιτικά κείμενα IV εκδ.futura: Αθήνα 2009).

Η ελαστικοποίηση της εργασίας, η επισφάλεια πρέπει να αναχθεί από το εργατικό κίνημα σήμερα χωρίς αυταπάτες σαν το μεγαλύτερο τερατούργημα και συγχρόνως πρόβλημα που έχει να αντιμετωπίσει. Είναι ένα από τα πιο δηλητηριώδη βέλη που διάλεξε προσεχτικά ο καπιταλισμός από την φαρέτρα του, με στόχο να αποτελέσει τον ολετήρα για την οριστική εξατομίκευση στην εργασία άρα και την επικείμενη διάλυση του εργατικού κινήματος σαν πολιτική έκφραση των απαιτήσεων των εργαζομένων στο σύνολό τους.

Η επισφάλεια σαν μοντέλο, αποτελεί έναν μεταμοντέρνο φορντισμό¹³ με στόχευση την ολοκληρωτική αλλοτρίωση πέρα από την μοντέρνα φορντική “αποξένωση από το προϊόν”. (μια διαδικασία που μετά το πέρασμα της παραγωγής στον τριτογενή τομέα έχει γίνει πολύ πιο εύκολη για την ελίτ). Η ελαστική εργασία προωθεί την διαμόρφωση του χρόνου ζωής σε ρολόι ρυθμισμένο με ακρίβεια δευτερολέπτου στους ρυθμούς των αναγκών της καπιταλιστικής παραγωγής και δομικής κυριαρχίας. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τα όρια συνταξιοδότησης των γυναικών τα οποία στη νέα κατάσταση ουσιαστικά καθορίζουν την ίδια την ζωή και την τεκνοποίηση με βάση τις ανάγκες της καπιταλιστικής παραγωγής.

Πάτημα του καπιταλισμού υπήρξε η αποξένωση κομματιών των κοινωνικών κινήματων που ασχολούνται με ζητήματα του “επικοδομήματος” από την ενιαιομετωπική ταξική πάλη και διεκδίκηση. Η πλημμυρίδα του μεταμοντέρνου στη βάση της ήττας του Μάη του 1968 και η αυτοκτονική διαιώνιση της υπαγωγής των ζητημάτων του εποικοδομήματος των σχέσεων του καπιταλιστικού υπάρχοντος σε ζητήματα βάσης. Αυτοκτονική επιλογή γιατί είναι μια αναχρονιστική επανατοποθέτηση προταγμάτων από μια εποχή ευημερίας -έστω και κίβδηλης- στην εποχή της κατάρρευσης των καπιταλιστικών υποσχέσεων. Στην εποχή δηλαδή της παραδοχής ότι οι επίγειοι καπιταλιστικοί παράδεισοι δεν είναι άλλο για την κοινωνία παρά οάσεις στο κέντρο της ερήμου του πραγματικού οι οποίες εξαφανίζονται με ταχύτητα ανάλογη της προλεταριοποίησης μεγάλων στρωμάτων του πληθυσμού.

Η ελαστικοποίηση στην εργασία αφ' ενός γεννάει την ανασφάλεια, που αντιπροσωπεύει τη φοβική κοινωνία στους εργασιακούς χώρους και συνεπάγεται την καρατόμηση των απαιτήσεων της εργατικής τάξης. Αφ' ετέρου, επιτρέπει στο κεφάλαιο την διάλυση των τελευταίων κοινωνικών ιστών και δικτύων αντίστασης με την υποβάθμιση της ίδιας της εργασίας, και τον κατακερματισμό της εργατικής τάξης άρα και του κοινού της συμφέροντος απέναντι στο κεφάλαιο. Επιτείνει την αίσθηση ότι ο καθένας είναι μόνος του έτσι ώστε να επιτύχει την επιλογή από μεριάς εργαζομένων της ατομικής υποδούλωσης έναντι των συλλογικών λύσεων. Καταργεί οποιαδήποτε έννοια συναδελφικότητας με βάση την λογική του “σήμερα είμαι, αύριο δεν είμαι.” Πρακτικά, αυτή η διαδικασία σταδιακά επιβάλλει την διάλυση των συλλογικών συμβάσεων, την ατομικοποίηση της διαπραγμάτευσης του -ξε-πουλήματος της εργατικής δύναμης, την διάλυση των σωματείων και του

εργατικού κινήματος. Είναι άλλη μια μορφή της τελικής λύσης που προωθεί ο καπιταλισμός στα πλαίσια της ολοκληρωτικής αποδόμησης του συλλογικού υποκειμένου προς όφελος του “ελεύθερου” ατόμου, βορά στα χέρια των αφεντικών και της κυρίαρχης ελίτ.

“Ανακεφαλαιώνοντας, ο μεταφορντισμός έσπασε την κλασική αλυσίδα παραγωγής των μεγάλων βιομηχανικών μονάδων σε επιμέρους δίκτυα, τόσο στο επίπεδο του καταμερισμού της εργασίας, όσο και στο επίπεδο των τριών μερών της καθημερινής ζωής (εργασία, αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης, ελεύθερος χρόνος-κατανάλωση) και οδήγησε σε έναν κατακερματισμό των πληθυσμών σε ομάδες εστίασης (target groups). Η νέα βιοπολιτική στρατηγική του νεοφιλελευθερισμού οδηγείται από το δόγμα της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων, εργασίας, εμπορευμάτων και πληροφορίας. Στο μεταφορντισμό όλα τα μέρη της καθημερινότητας εμπορευματοποιούνται με στόχο την υπερεκμετάλλευση της ζωντανής εργασίας και τη μεγιστοποίηση των κερδών. Παράλληλα η διαδικασία παραγωγής συναίνεσης δεν εξασφαλίζεται πλέον από τις “μαζικές οργανώσεις” του φορντισμού (συνδικάτα, ενώσεις, κόμματα κλπ) αλλά από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και επικοινωνίας. Το κράτος περιορίζεται στη διαμόρφωση ενός χώρου φρουρίου που ενεργοποιείται ως μόνιμη πλέον κατάσταση εξαίρεσης, προκαλώντας τον τρόμο, κάθε φορά που υπάρχει το ρίσκο της κατάρρευσης σε οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. (οικονομική κρίση, πανδημίες κλπ). Ο μαζικός παραγωγός και καταναλωτής κατακερματίζεται και κατανέμεται σε τεράστιες βάσεις δεδομένων ως ψηφία της παγκοσμιοποίησης, Όλα τα εμπορεύματα (μεταξύ αυτών και η εργασία) αποκτούν έναν εφήμερο χαρακτήρα με ημερομηνία λήξης προσαρμοσμένα στη λογική της ελαστικής κεφαλαιοκρατικής συσσώρευσης. Σταδιακά η καθημερινή ζωή των κολασμένων της γης μετατρέπεται σε ένα διαρκές κυνήγι εργασίας, πιστώσεων, προσφορών, πολιτιστικών συμβόλων κλπ. Αποτέλεσμα όλων αυτών των αλλαγών είναι ο κατακερματισμός των μαζικών θεσμίσεων της καθημερινής ζωής των εργατών. Ζώντας σε ένα ασυνεχές χώρο και χρόνο η εργατική τάξη καθρεφτίζεται πλέον μόνο μέσα στις στατιστικές αναλύσεις των κοινωνικών ερευνών του κράτους και του κεφαλαίου”. (“Αυτοοργάνωση του ανταγωνιστικού κινήματος στη μεταφορντική εποχή”. εφ. Ροσινάντε #5 Δεκέμβρης 2009)

4. Κενσϊανισμός και Σοσιαλδημοκρατία

α) Η γέννηση του κενσϊανισμού, και η βιοπολιτική της σοσιαλδημοκρατικής διαχείρισης

Ο Τζον Μέιναρντ Κένυς¹⁴ (1883 - 1946) είναι ο Άγγλος οικονομολόγος που με το έργο του «Γενική θεωρία της απασχόλησης, του τόκου και του χρήματος» που έγραψε το 1936, κάτω από το βάρος των συνεπειών της κρίσης του 1929 - 33 και σε μια συγκεκριμένη φάση ανάπτυξης του καπιταλισμού, «ανακάλυψε» ότι το βασικό πρόβλημα του καπιταλιστικού συστήματος και ο λόγος που προκαλούνται οι περιοδικές οικονομικές κρίσεις, οφείλεται αποκλειστικά στην ανεπάρκεια της ζήτησης. Αυτή η “ανακάλυψη” πρέπει να σημειώσουμε ότι γίνεται ενώ έχει προηγηθεί η αποξένωση του εργάτη από την ίδια του την εργασία, μέσω του τεηλορισμού, ενώ η υιοθέτηση του φορντισμού σαν μοντέλο παραγωγής από τις βιομηχανίες έχει εκτινάξει την παραγωγική δυνατότητα. Με λίγα λόγια ο Κένυς έρχεται να καλύψει τη βασική ανάγκη του καπιταλισμού τη δεδομένη περίοδο που δεν είναι άλλη από την ζήτηση σε ανάλογα ποσοστά με την παραγωγική έκρηξη, ώστε να επιτευχθούν ακόμα μεγαλύτερα κέρδη. Γίνεται κατανοητό ότι κάτι τέτοιο δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί αν δεν αυξηθεί υπέρμετρα τόσο η δυνατότητα όσο και η θέληση για κατανάλωση από μεριάς εργαζομένων έτσι ώστε το κεφάλαιο να συσσωρεύεται διπολικά, αφ' ενός από την εκμετάλλευση της εργατικής υπεραξίας με τους μισθούς να μην αυξάνονται θεαματικά και από την κατανάλωση αφ' ετέρου.

Από τη μία είναι ζήτημα επιλογής από την πλευρά του κεφαλαίου, από την άλλη όμως είναι και ζήτημα αναγκαστικής επιλογής λόγω της ανερχόμενης δύναμης του εργατικού κινήματος. Μιλάμε δηλαδή για μια προσπάθεια ενσωμάτωσης από τη μία, αλλά και μιας αναλογικής υλικής νίκης των εργατικών συμφερόντων στην εποχή. Η Σοβιετική Ένωση από τη μία αλλά και η ισχυρή πίεση των εργατικών κινήματων στο εσωτερικό της Δύσης θα κατευθύνουν την επιλογή της ελίτ στη σοσιαλδημοκρατία. Η συγκεκριμένη αναφορά δεν αποτελεί κρίση για το ρόλο της γραφειοκρατικής Σοβιετίας στο ιστορικό προτσές αλλά μια απλή διαπίστωση.

Με δεδομένη λοιπόν την φορντική τύπου οργάνωση της καθημερινής ζωής το εικοσιτετράωρο διαιρέθηκε σε τρία μέρη: α) εργασία (παραγωγή) β) αναπαραγωγή της εργατικής δύναμης, γ) ελεύθερος χρόνος.

Ο κενσϊανισμός ήρθε να εγγυηθεί για την διαίρεση και να ξεκαθαρίσει την χρησιμότητα της για την καπιταλιστική κερδοφορία. Για την επίτευξη της συνθήκης υπερκέρδους για τις επιχειρήσεις που περιγράψαμε παραπάνω πρέπει να παραχωρηθεί ελεύθερος χρόνος στους εργαζόμενους. Δεν είναι τυχαίο ότι ουσιαστικά το οχτάωρο στις περισσότερες χώρες θεσπίζεται την δεκαετία του 1930. (Γαλλία, Ελλάδα, Γερμανία κ.α.) Τίποτα δεν γίνεται βεβαίως τυχαία και ερήμην των καπιταλιστικών

συμφερόντων. Το ζήτημα της παραγωγής έχει λυθεί οπότε το βάρος πέφτει στην ζήτηση. Ο “ελεύθερος χρόνος” είναι η απαραίτητη παραχώρηση που πρέπει να κάνει το σύστημα έτσι ώστε να βάλει τις βάσεις για τη μαζική (υπερ)κατανάλωση. Ο “ελεύθερος χρόνος” είναι εκείνος τον οποίο θα χρησιμοποιήσει ο εργαζόμενος ώστε να χτίσει “ελεύθερα” την προσωπικότητά του, το άτομό του έτσι ώστε να ανθίσει η κοινωνία του θεάματος, το πιο φοβερό εργαλείο στα χέρια του καπιταλισμού στη μάχη για επίλυση του ζητήματος της ζήτησης των προϊόντων. Η μαζική κατασκευή ψευδοαναγκών περνάει μέσα από την κατασκευή της κοινωνίας των ειδώλων όπου τα προϊόντα της εργασίας μετατρέπονται σε φορείς νοημάτων, ιδεών, πολιτιστικών συμβόλων και σημείων τα οποία ρίχνονται μέσα στη διαδικασία της κεφαλαιοκρατικής συσσώρευσης.

Είναι η περίοδος όπου η ιεραρχική δόμηση της κοινωνίας παίζει τον πλέον καθοριστικό ρόλο. Καθώς οι θεσμοί ενσωμάτωσης ενέχουν ακόμη τα υποκείμενα οπότε αυτά πρέπει να διατηρούνται απομονωμένα στη βάση των θεσμών, και να μην μπορούν να έχουν λόγο στα τραπέζια των ηγεσιών όπου παίρνονται οι αποφάσεις. Τα τρία μέρη της καθημερινότητας διαχειρίζονταν ένα πλέγμα ιεραρχικών δομών εξουσίας, στο εργοστάσιο, στο σωματείο και στο κράτος (μαζικά πολιτικά κόμματα). Αυτή η συνθήκη βιοπολιτικής διαχείρισης σοσιαλδημοκρατικής κοπής έβαζε τους όρους για την απαραίτητη συναίνεση ανάμεσα σε εργαζόμενους και κεφάλαιο, ώστε το τελευταίο αλώβητο να διατηρεί την κυριαρχία του.

Παρόλα αυτά στα μάτια μεγάλης μερίδας των εργαζομένων η σοσιαλδημοκρατία φαντάζει ακόμα και σήμερα είκοσι και πλέον χρόνια μετά τον οριστικό θάνατό της το δικαιότερο σύστημα επαναδιανομής του πλούτου. Ειδικά σε αυτή τη μερίδα που τα πολιτικά πάθη την έφεραν στο πλευρό των κομμάτων της σοσιαλδημοκρατίας με συνέπεια να αναδειχθεί σε μοναδικό κριτήριο “δικαιοσύνης” ενός νεκρού συστήματος η σύγκρισή του με τον επάρατο νεοφιλελευθερισμό. Δεν γίνεται αντιληπτό από μεγάλη μερίδα των εργαζομένων ότι ο νεοφιλελευθερισμός είναι το λογικό συνεχές του κευνσιανισμού. Η βασική διαφοροποίηση τους έγκειται στις δυο μεριές του ίδιου νομίσματος, που δεν είναι άλλες από τις επιλογές ενσωμάτωσης ή διάλυσης των κοινωνικών ιστών και των διεκδικήσεων που παράγουν σε συλλογικό επίπεδο.

β) Η σοσιαλδημοκρατία σαν όπλο ενάντια στην ολοκληρωτική ανατροπή του καπιταλισμού

“Είναι λοιπόν η λύση των σημερινών προβλημάτων μια επιστροφή στον Κένυς; Κρίνοντας από τη ρητορική των ημερών, μία νέα συναίνεση τείνει να δημιουργηθεί εσχάτως μεταξύ δεξιάς και σοσιαλδημοκρατίας, που κοιτάζει ντροπαλά προς τον κευνσιανισμό όπως μέχρι χθές κοιτούσε προς τον νεοφιλελευθερισμό. Το κευνσιανό μοντέλο όμως, για όποιον επίσης δεν θέλει να αυταπατάται, έχει συμβάλει κατά πολύ στη γένεση του προβλήματος και ως εκ των ιδίων του αποτελεσμάτων δεν είναι εφαρμόσιμο σήμερα. Οι αντισταθμιστικές παροχές που θεσμοθέτησε, προκειμένου να τονώσει την αγοραστική δύναμη, βασίστηκαν σε μία δυναμική παρέμβαση του κράτους στην οικονομία η οποία, εκτός των άλλων, οδήγησε στην εμπορευματοποίηση του συνόλου των κοινωνικών λειτουργιών: η εκπαίδευση, η οικιακή περίθαλψη, η μικρή κατά τόπους αυτοπαραγωγή, ο ελεύθερος χρόνος των ανθρώπων έγιναν αντικείμενα επιτελικού σχεδιασμού και αιχμαλωτίστηκαν σ’ ένα άτεγκτο σύστημα παραγωγής και αναπαραγωγής που ελέγχεται σε τελευταία ανάλυση από την αγορά. Η «δωρεάν» παροχή τους ήταν το δόλωμα για να ενταχθούν στο σύστημα, του οποίου ο επόμενος διαχειριστής —ο νεοφιλελευθερισμός— αλλάζοντας στρατηγική θα μπορούσε πλέον να τα πουλήσει. Η άλλη όψη αυτής της διαδικασίας, και η πιο τρομερή, ήταν η εντατική σε ανήκουστο βάθος εκμετάλλευση των φυσικών πόρων. Ξεχνάμε μήπως ότι το σύνθημα της «ανάπτυξης», ως απεριόριστη οικονομικής μεγέθυνσης, διατυπώθηκε επισήμως από τα χείλη του προέδρου Τρούμαν μεσουρανούντος του κευνσιανισμού; Στην πραγματικότητα, το κευνσιανό μοντέλο διαχείρισης του καπιταλισμού έθεσε κάποια κανονιστικά όρια στον βαθμό εκμετάλλευσης της εργασιακής δύναμης (χάριν της «ομαλής» λειτουργίας της αγοράς, όχι λόγω κανενός ανθρωπιστικού μελήματος) υπό τον όρον ότι αντιστάθμιζε τις δυνατότητες κερδοφορίας του κεφαλαίου από την υπερεντατική εκμετάλλευση της φύσης. Στο τέλος της βασιλείας του κευνσιανισμού βρεθήκαμε με νέες, πανίσχυρες τεχνολογίες στα χέρια και απέναντι σε μία πρωτοφανή οικολογική καταστροφή που αυξάνει εκθετικά έκτοτε.” (Φώτης Τερζάκης, Κρίση και ιδεολογίες στην αυγή του 21ου αιώνα. Πολιτικά κείμενα IV εκδ.futura: Αθήνα 2009)

Κλείνοντας αυτήν την αναλυτική τοποθέτηση ας βάλουμε στα δεδομένα μας άλλο ένα βασικό στοιχείο που κάνει τον σοσιαλδημοκρατικό θάνατο να μην χωράει νεκραναστάσεις. Η γέννηση της σοσιαλδημοκρατίας και η ανάπτυξη της ήταν βιώσιμη όσο υπήρχαν οι κατάλληλες οικονομικές, πολιτικές κοινωνικές και γεωπολιτικές συνθήκες που υποβοηθούσαν την ύπαρξή της. Και τι εννοούμε μ’ αυτό. Όσο απαραίτητη προϋπόθεση είναι ακόμα και σήμερα η υπερεκμετάλλευση του τρίτου κόσμου για την σχετικιστική “ευημερία” του δυτικού άλλο τόσο επιβεβλημένη ήταν η γεωπολιτική θέση σε κατάσταση απειλής της ΕΣΣΔ για να υπάρξει σοσιαλδημοκρατία στη Δύση, με επίκεντρο την Ευρώπη. Στο ζήτημα “σιδηρούν παραπέτασμα” μπορεί να κέρδισαν τις εντυπώσεις οι

δυτικοί φιλελεύθεροι καπιταλιστές γιατί αυτοί δεν χτίσαν απτά τείχη χωρισμού όμως γνωρίζουμε ότι “στη μοναδική πόρτα ένωσης των δύο κόσμων” η κλειδαριά είχε γυρίσει και από τις δύο μεριές. Οι σοβιετικοί φοβούμενοι την επίδραση της αστικής λέπρας άσκησαν την στρατηγική του ολοκληρωτικού κοινωνικού ελέγχου ενώ οι Δυτικοί φοβούμενοι μια νέα συμφωνία μεταξύ ΕΣΣΔ και “εσωτερικών εχθρών” στα κράτη τους χρησιμοποίησαν την τακτική του καρότου και του μαστιγίου. Εκείνη ήταν ξεκάθαρα η περίοδος του καρότου, σήμερα είναι άλλο τόσο ξεκάθαρο ότι βιώνουμε την περίοδο του μαστιγίου.

Το καταπληκτικό στη σοσιαλδημοκρατία ήταν ότι οι καπιταλιστές καταφέρναν να πετύχουν το μικρότερο κακό για τους ίδιους, κάνοντας μια συντήρηση δυνάμεων έτσι ώστε όταν αλλάξουν οι συγκυρίες, την επόμενη στιγμή να βρεθούν με τα κλειδιά του πλανήτη στα χέρια. Τι σημαίνει αυτό; Ενώ η παγκόσμια ελίτ πιέζετε από τις σοσιαλιστικές υποσχέσεις της ΕΣΣΔ που παραπέμπουν κι αυτές σε επίγειο παράδεισο των εργατών η σοσιαλδημοκρατία της λύνει τα χέρια, καθώς διασφαλίζει ότι οι δομές διαχείρισης των -κερδοφόρων- οργανισμών που σχετίζονται με τις βασικές ανάγκες του λαού παραμένουν στα χέρια τους μέσω της πανίσχυρης κρατικής παρουσίας. Με λίγα λόγια καταφέρνει με έναν πόλεμο χαμηλής έντασης το κεφάλαιο να παραμείνουν στα χέρια του οι δομές που αφορούν στην υγεία, την παιδεία, τον καταμερισμό της εργασίας, τον εποπτικό έλεγχο της κλπ. χωρίς να δημιουργούνται συνθήκες ώστε αυτές να περάσουν σε μερικό ή ολοκληρωτικό εργατικό ή κοινωνικό έλεγχο.

Αυτό μάλιστα, θα ήταν μια πραγματική καταστροφή για την καπιταλιστική στόχευση, πόσο μάλλον αν αυτή η ανατρεπτική διαδικασία κινούνταν σε αντιγραφειοκρατική και αντιολοκληρωτική-αμεσοδημοκρατική κατεύθυνση. Όμως η συναίνεση που γέννησε η σοσιαλδημοκρατία ήταν αρκετά ισχυρή έτσι ώστε μετά την διάλυση της ΕΣΣΔ (και παντελώς άστοχα της διάλυσης και των προοπτικών ανατροπής του καπιταλισμού) οι κρατικοποιημένες οικονομίες του ανατολικού μπλόκ να γίνουν σε μια νύχτα κολοσσοί ιδιωτικών συμφερόντων, ώστε να εναρμονιστούν με την νεοφιλελεύθερη διαδικασία που έχει ήδη αρχίσει να εξελίσσεται στη Δύση λίγα χρόνια πριν. Είναι για τον ίδιο λόγο σήμερα που το κίνημα ασκεί κριτική τόσο στον “κρατικό” όσο και στον “ιδιωτικό” έλεγχο διατυπώνοντας την επικυρωμένη από την ιστορία θέση ότι η μια κατάσταση δεν αναιρεί την άλλη, αντιθέτως είναι ζήτημα συγκυριών και καλύτερης εξυπηρέτησης των κεφαλαιοκρατικών συμφερόντων ποια επιλέγεται σε κάθε χρονική περίοδο. Η κρατικοποίηση δεν μπορεί να ιδωθεί σαν μια κατάκτηση αλλά σαν το τελευταίο εμπόδιο μπροστά στην ολοκληρωτική επικράτηση της εργατικής τάξης πάνω στο καπιταλιστικό υπάρχον. Η σοσιαλδημοκρατία υπήρξε το πιο αποτελεσματικό όπλο του καπιταλισμού απέναντι στο όραμα της ανατροπής του καπιταλισμού και της θεμελίωσης μιας ελεύθερης αντικρατικής-αντικαπιταλιστικής κοινωνίας ισότητας σε όλα τα επίπεδα (οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό) όπου το προσκήνιο θα ανήκει στους εργαζόμενους και την κοινωνία, σήμερα όντας άχρηστο στο νέο πόλεμο που διεξάγει η ελίτ, δεν υπάρχει κίνητρο επαναχρησιμοποίησης του. Με μια κωδικοποίηση: “η σοσιαλδημοκρατία εκπλήρωσε τον ιστορικό της ρόλο που ήταν άμεσα συνδεδεμένος με την εξυπηρέτηση των ιδιαίτερων συμφερόντων της καπιταλιστικής ελίτ, σε μια συγκεκριμένη περίοδο υπό πολύ συγκεκριμένες συνθήκες.”

γ) Από το “κράτος πρόνοιας” στο “κράτος ασφάλειας”

Προκειμένου η πραγματική παραγωγή να συμπέσει με την προβλεφθείσα (και ήδη κεφαλαιοποιημένη) πρέπει κάθε αστάθμητος παράγοντας να αποκλειστεί από την παραγωγική διαδικασία (να «πιάσουμε τις νόρμες», όπως έλεγαν στην σχεδιοποιημένη οικονομία της ΕΣΣΔ): πράγμα που σημαίνει, οφείλει αυτή να διευθυνθεί με στρατιωτικό τρόπο, να συμπιεσθεί η κινητικότητα και οι διεκδικήσεις της εργατικής δύναμης, να αποκλεισθούν οι κοινωνικές διαπραγματεύσεις και να κατασταλεί αποτελεσματικά κάθε δύναμη αμφισβήτησης. Συνεπάγεται δηλαδή μια ραγδαία μετατόπιση των μοντέρνων κοινωνιών προς τον αυταρχισμό, άρση των δημοκρατικών διαβουλεύσεων και καταστολή των αμφισβητησιακών κινήματων – χαρακτηριστικά όλα του ολοκληρωτικού κράτους, προς το οποίο τείνουν όλο και περισσότερο οι ανεπτυγμένες δυτικές κοινωνίες από τη δεκαετία του ‘80 και ύστερα (και αυτό εξηγεί επίσης την επιτυχία της Κίνας). Οι δημοσιονομικές πολιτικές των δυτικών κρατών —και της Ευρωπαϊκής Ένωσης περισσότερο ίσως απ’ όσο των ΗΠΑ, για όποιον δεν θέλει να αυταπατάται— είναι το πιο ευανάγνωστο εργαλείο μιας τέτοιας μετάφρασης των σιδηρών οικονομικών «αναγκαιοτήτων» σε ραγδαίο κοινωνικό εκφασισμό.

Θα ήταν τουλάχιστον άστοχο, αν όχι αφελές να υποστηρίξουμε ότι ένα σύστημα επειδή είναι απάνθρωπο, δεν έχει δουλέψει πάνω στην ανθρώπινη συμπεριφορά και ειδικότερα πάνω στη μαζική ψυχολογία και την κατεύθυνση του όχλου. Η “οικονομική” επιλογή της ολοκληρωτικής αφαιμάξης και της συνακόλουθης αποδόμησης των θεσμών ενσωμάτωσης και επαναδιανομής (παραγωγικών μονάδων του προϊόντος συναίνεση) ένα πράγμα σηματοδοτούν ότι δεν είναι δυνατόν αυτή η επιλογή εξόντωσης να παραμείνει αυστηρά....”οικονομική”. Η κατάργηση του πλέγματος

διαχείρισης που ονομάστηκε “κράτος πρόνοιας” σημαίνει αυτόματα ότι κάποιο άλλο πλέγμα διαχείρισης λαμβάνει τη θέση του. Και εφ' όσον το σύστημα στοχεύει στον αδιαπραγμάτευτο στραγγαλισμό της κοινωνίας, η λογική πολιτική επιλογή είναι η κατασκευή του κράτους “ασφάλειας”, το οποίο θα προνοήσει πάνω στη διαχείριση των κοινωνικών αντιδράσεων που σίγουρα με τον έναν ή τον άλλο τρόπο θα εμφανιστούν.

Αυτή είναι η βασική στρατηγική και η έκφρασή της είναι η στρατικοποίηση των δυτικών κοινωνιών, η ένταση του αισθήματος ανασφάλειας ώστε να δημιουργηθεί από την ανάγκη του λαού για προστασία μια παράλογη συμμαχία ανάμεσα στην κοινωνία και τις δυνάμεις καταστολής. Η διεύρυνση της παρουσίας των δυνάμεων καταστολής στα μητροπολιτικά κέντρα, οι κάμερες, ο κοινωνικός έλεγχος δεν είναι άλλο από μια γενική πρόβα πριν τη μάχη που θα δώσει η εξοργισμένη -και γι' αυτό εξεγερμένη- κοινωνία με την κυρίαρχη ελίτ, όταν πια τα σημάδια της καπιταλιστικής χρεοκοπίας θα είναι έκδηλα με την ολοκληρωτική περιθωριοποίηση μεγάλων τμημάτων της κοινωνίας. Το παράλογο της όλης υπόθεσης συνίσταται στο ότι καλούνται οι κατασκευαστές της ανασφάλειας να πάρουν τον ρόλο του φύλακα. Η επικυδινότητα του ζητήματος φαίνεται στον τρόπο που το τοποθετεί η κυρίαρχη ελίτ. Ελευθερία ή ασφάλεια; Στην μετάβαση όμως αυτή στην κοινωνία του φόβου, πρέπει να τονιστεί ότι το δίλλημα αυτό είναι ψευδεπίγραφο. Κι αυτό γιατί όταν κάποιος παραδίδει εκ των προτέρων την ελευθερία του είναι επόμενο να απωλέσει και την ασφάλεια. Με λίγα λόγια όταν παραδίδουμε την ελευθερία (της κοινωνίας) στους πολιτικούς προϊστάμενους (κράτος) των δυνάμεων ασφαλείας τότε χάνουμε και τα δύο αλλά το κυριότερο και την δυνατότητα αντίστασης. Αυτές είναι οι συνθήκες που οδηγούν την αστική δημοκρατία στο πέρασμα προς τον οργουελιανό ολοκληρωτικό εκφασισμό.

δ) Ο θάνατος των θεσμών ενσωμάτωσης και κεντρικής συναινετικής διαχείρισης της σοσιαλδημοκρατίας

Βλέπουμε λοιπόν, ότι, με το πέρασμα από τη σοσιαλδημοκρατική συναίνεση στην νεοφιλελεύθερη επιβολή ταύτισης αποδομούνται όλοι οι κυρίαρχοι θεσμοί ενσωμάτωσης, βασικοί πυλώνες της κατασκευής του κενυσιανισμού.

Σήμερα όμως το σύστημα δεν επιζητά συναίνεση, την επιβάλλει, ή τουλάχιστον δεν την κατασκευάζει μέσα από τους θεσμούς ενσωμάτωσης και εκπροσώπησης της σοσιαλδημοκρατίας. Άρα δεν υπάρχει και λόγος για διαπραγματεύσεις, μόνο στημένοι διάλογοι λαμβάνουν χώρα με προαποφασισμένες διαδικασίες και ειλημένες αποφάσεις, να στέκουν σαν φαιδρή επίφαση “δικαίωσης” της “συμμετοχικής δημοκρατίας (!). Το ίδιο ακριβώς έργο εξελίσσεται και (μάλιστα αποτελεί προνομιακό χώρο άσκησης του) και στον τομέα της εργασίας. Οι θεσμοί διαπραγμάτευσης είναι άνευ νοήματος αφού εκλείπει το περιεχόμενο, οπότε έχουμε στην καλύτερη περίπτωση ένα πουκάμισο αδειανό ή ένα γραφειοκρατικό κουφάρι που έχει ξοφλήσει και μοναδική του έννοια είναι πια η φυσική επιβίωση των παρασίτων που διαβιούν επί χρόνια στο σώμα του. Αυτό όμως μπορεί να γίνει με έναν τρόπο. Με τον συστοιχισμό τους με τα συμφέροντα των ισχυρών, της κυρίαρχης ελίτ. Έτσι διαμορφώνεται η οξύμωρη κατάσταση που ο λαός θυμοσοφικά θα την χλεύαζε χαρακτηριστικά με την παροιμία: “Γιάννης κερνάει, Γιάννης πίνει.” Χαρακτηριστικότερο όλων των παραδειγμάτων, η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας.

Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας. Το αυστηρά ελληνικό παράδειγμα της ΓΣΕΕ

“Ο θεσμικός συνδικαλισμός παράγει νεκρές γιορτές για αληθινούς νεκρούς, και εργατοπατέρες που συμβιβάζουν τα ήδη συμβιβασμένα αιτήματα τους ανάμεσα στους εαυτούς τους και τους υπουργούς δηλαδή τους μελλοντικούς εαυτούς τους. Συστημική διαφθορά δηλαδή στην καρδιά του εργατικού κινήματος.”

Η ΓΣΕΕ ιδρύεται το 1918 κι από τότε θα αποτελέσει ένα πεδίο αντιπαράθεσης πολιτικών γραμμών που στοχεύουν στην κατάληψη της πλειοψηφίας εντός της, με σκοπό τον έλεγχο του αντιπροσωπευτικού θεσμού των εργαζομένων ώστε η όποια πολιτική πρόταση να νομιμοποιείται από την έμμεση υποστήριξη των εργαζομένων. Η ΓΣΕΕ θα καταλήξει να ασκεί ένα ιδιότυπο μονοπώλιο στα ζητήματα συνδικαλισμού στην Ελλάδα. Είναι η μοναδική τριτοβάθμια συνομοσπονδία και όλα τα σωματεία και οι ομοσπονδίες υπάγονται νομικά -και υποχρεωτικά- σ' αυτήν.

Αυτό το αυστηρά ελληνικό φαινόμενο, (αφού πουθενά αλλού στον κόσμο δεν υφίσταται η de facto οργανωτική ενότητα των συνδικάτων) καταδεικνύει και ποιό ήταν και εξακολουθεί να είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα του ελληνικού εργατικού κινήματος, δηλαδή η απόλυτη προτεραιότητα της πολιτικής έναντι της κοινωνικής και της οικονομικής πάλης που το ελληνικό εργατικό κίνημα βιώνει ήδη από την ίδρυση της ΓΣΕΕ το 1918 και ακόμα πιο έντονα από το 1974 κι έπειτα. Η διαδικασία αυτή θα μπορέσει να μπολιάσει το εργατικό κίνημα με την “βοήθεια” που παρείχε η

άστοχη στρατηγική της Αριστεράς όσο αφορά το εργατικό κίνημα. Επηρεασμένη αφόρητα από τον αταβισμό της “γερμανικής ιδεολογίας” που συνίσταται στην πίστη ότι η ανατροπή των συσχετισμών μέσα στα θεσμικά όργανα είναι και αναγκαία αλλά και ικανή συνθήκη για την ανατροπή του συστήματος θα επιδοθεί σε έναν πόλεμο που αρχίζει και τελειώνει στην προσπάθεια κατάληψης της εξουσίας μέσα στη ΓΣΕΕ έτσι ώστε να την ελέγχει και να νομιμοποιεί την πολιτική της δράση μέσα από την απήχηση των ιδεών της στους κοινωνικούς χώρους.

“Με λίγα λόγια η αριστερά αντιλήφθηκε εξ’ αρχής τον συνδικαλισμό ως ένα συμπληρωματικό πεδίο στην κύρια πάλη της που ήταν η πολιτική και ιδεολογική. Η Αριστερά εννόησε τα συνδικάτα ως ένα μεγάλο εργατικό χυλό στον οποίο θα είχε την ευκαιρία να προβάλλει τις κεντρικές αντιλήψεις της σε ένα πιο ευρύ ακροατήριο. Με αυτή τη δεδομένη αγκύλωση δεν μπήκε σχεδόν ποτέⁱⁱⁱ στον κόπο να χαράξει μια οποιαδήποτε στρατηγική για το τι ανάγκες έχει ο εργαζόμενος και πώς θα πρέπει να τις καλύψει ένα ταξικό εργατικό κίνημα, σαν αυτό που είναι, δηλαδή κίνημα, πέρα από τη διαμεσολάβηση των κομματικών φορέων. Ευλόγως λοιπόν, κανείς δεν είχε κανέναν λόγο να διασπάσει τα συνδικάτα, όποια κι αν ήταν η γραμμή ή η πορεία τους. Τα συνδικάτα άλλωστε δεν όφειλαν -για την Αριστερα- να είναι κάτι παραπάνω από ένα μαλακό υπόστρωμα ευρύτερης απεύθυνσης των πολιτικών ρευμάτων στον κόσμο της εργασίας.

Με τον τρόπο αυτό φτάσαμε στο “κεκτημένο” της “οργανωτικής ενότητας” των συνδικάτων και της μιας και ενιαίας συνδικαλιστικής συνομοσπονδίας που διασφάλιζε την κατ’ αρχήν “ενότητα και της ίδιας της τάξης -και μετά βλέπουμε- και βέβαια και την “ενότητα στη δράση” που θα καθιστούσε τις συνδικαλιστικές διεκδικήσεις πιο αποτελεσματικές. Θαυμάσια ως εδώ. Κανείς όμως δεν αναρωτήθηκε γιατί αυτό το υπέροχο πνεύμα ενότητας δεν ακούμπησε και τους κλάδους, με αποτέλεσμα η συνδικαλιστική ενότητα αυτή να φέρνει μαζί δεξιούς και αριστερούς, σοσιαλιστές, κομμουνιστές, αναρχικούς και ρεφορμιστές αλλά όχι δημόσιους και ιδιωτικούς υπαλλήλους, ούτε μόνιμους και επισφαλείς εργαζόμενους. Πως και σε αυτό το “λουλούδι ενότητας” που είναι η ΓΣΕΕ δεν μπόρεσε ποτέ να υπάρξει όχι μόνο ούτε διακλαδική αλλά ούτε και κλαδικός συντονισμός με αποτέλεσμα η Ελλάδα να διατηρεί το παγκόσμιο ρεκόρ σε αριθμό κλαδικών και επιχειρησιακών σωματείων και ομοσπονδιών. Ποιοί είναι τέλος πάντων όλοι αυτοί οι ενωμένοι που πάνε χωριστά;” (εφ. Ροσινάντε #6 “οργανωτική ενότητα ή ενότητα της τάξης;”)

Είναι εδώ που πρέπει να κάνουμε μια υπενθύμιση. Η ενότητα της εργατικής τάξης η οποία εκφράζεται με την ενιαία εκπροσώπησή τους από μια εργατική συνομοσπονδία ήταν η κεντρική ιδέα που γέννησε τον αναρχοσυνδικαλισμό στις αρχές του προηγούμενου αιώνα. Με μια -ή μάλλον εκατοντάδες- χαώδης διαφορές από την κατάσταση που έχουμε σήμερα μπροστά μας να αντιμετωπίσουμε. Οι συνομοσπονδίες που δημιούργησε αυτή η ρηξηκέλυτη ιδέα τότε ήταν καταλύτες στην ενοποιημένη δράση της εργατικής τάξης σε όλες τις βαθμίδες από τα πρωτοβάθμια και τις ομοσπονδίες (το σύνολο των επιχειρησιακών σωματείων ενός κλάδου) μέχρι την γενική συνομοσπονδία.

Οι εργάτες ή παίρναν το μέρος του επαναστατικού συνδικαλισμού και οργανώνονταν στις τάξεις του ή γινόντουσαν λακέδες της εργοδοσίας και οργανώνονταν σε συμμορίες με παρακρατική δράση. Επίσης αυτές οι συνομοσπονδίες είχαν ξεκάθαρα ταξικά χαρακτηριστικά, και διατρανωμένη την πρόθεση για ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος, και μάλιστα γι’ αυτό ρίχναν βάρος στην πολιτιστική και ευρύτερη αυτομόρφωση των μελών τους, επίσης δεν είχαν άλλα έσοδα πέραν των εισφορών των εργατών-μελών τους και διέπονταν από ένα οξύ πνεύμα εργατικής δημοκρατίας. Μάλιστα το “πολιτειακό” τους σύστημα ήταν η αμεσοδημοκρατία με την ανάδειξη εργατών στα όργανα μέσω ψηφοφορίας με το δικαίωμα να είναι άμεσα ανακλητοί ανά πάσα στιγμή από τη βάση, ώστε να εκμηδενιστούν οι πιθανότητες να δημιουργηθούν συνθήκες που θα μπορούσαν να ευνοήσουν την ανάπτυξη της μισητής γραφειοκρατίας. Ακριβώς δηλαδή τα αντίθετα χαρακτηριστικά από αυτά της σημερινής ελληνικής ΓΣΕΕ.

Αργότερα όταν όλο το πολιτικό φάσμα κατανόησε τον συνδικαλισμό σαν πεδίο σύγκρουσης μεταξύ πολιτικών γραμμών έχτισε κάθε πολιτικός σχηματισμός τη δική του συνομοσπονδία και οργάνωσε τους εργάτες με βάση την πολιτική γραμμή απέναντι στο ίδιο το σύστημα. Έτσι αυτή τη στιγμή σε χώρες της Ευρώπης όπως η Γαλλία λειτουργούν πάνω από 5 βασικές γενικές συνομοσπονδίες όπως και στην Ισπανία και την Ιταλία, κυρίως δηλαδή σε χώρες που έχουν ιστορικά παράδοση στα συνδικαλιστικά κινήματα, αλλά ακόμα και στις χώρες όπου ο ακηδεμόνευτος συνδικαλισμός δεν ευδοκίμησε όπως στην Γερμανία και την Μ. Βρετανία δεν υπάρχουν λιγότερο από τουλάχιστον 3

ⁱⁱⁱ Η πιο «χτυπητή» ίσως εξαίρεση σε αυτή τη περίπτωση θα ήταν το Εργατικό ΕΑΜ την περίοδο της Κατοχής όπου, με το ΚΚΕ να βρίσκεται ασφαλώς στην παρανομία, το βάρος του Αγώνα στις πόλεις ρίχτηκε στη διοργάνωση κινητοποιήσεων και απεργιών με βασικό αίτημα να μην μεταφερθούν Έλληνες εργάτες στη Γερμανία, αλλά και στα πολεμικά μέτωπα.

συννομοσπονδίες παν-εθνικής δράσης. Ποιός αλήθεια μπορεί να πεί στα σοβαρά ότι τα εργατικά κινήματα σε αυτές τις χώρες υπολείπονται του ελληνικού;

Και μια υποσημείωση. Ειδικότερα στις σημερινές συνθήκες αποδόμησης των κοινωνικών ιστών δεν μπορούμε να μιλάμε για αναγκαία και ικανή συνθήκη την αλλαγή των συσχετισμών στη ΓΣΕΕ, έτσι ώστε να ανατραπεί η κατάσταση που οδήγησε σε αυτήν την κατάντια το εργατικό κίνημα. Δεν μπορεί πλέον να αφήνετε στο απυρόβλητο του εργατικού κινήματος το ζήτημα της ιεραρχίας και της γραφειοκρατίας μέσα στα συνδικάτα. Είναι αυτές οι νοοτροπίες που γεννούν τα σωματεία-σφραγίδες με σκοπό να παίξουν μόνο μικροπολιτικά παιχνίδια ενώ παράλληλα ξεφτιλίζουν το συνδικαλιστικό κίνημα και το κάνουν αφερέγγυο στα μάτια του μέσου εργαζόμενου.

Η σημερινή γνώση και η συσσωρευμένη εμπειρία θέτει σαν αναγκαία και ικανή συνθήκη για ανατροπή του υπάρχοντος τις κάθετες τομές και τις οριζόντιες δομές. Αυτή στρατηγική θα είναι αποτελεσματική για να σηκώσει κεφάλι το εργατικό κίνημα.

Η ΓΣΕΕ ενισχύει με τα χρόνια ολοένα και περισσότερο τον χαρακτήρα κρατικού μονοπωλίου στον συνδικαλισμό αναγνωρίζοντας και η ίδια τον ευατό της σαν τμήμα του ελληνικού κράτους και των οικονομικών -αντιστασιακών- στοχεύσεών του, και αποτελεί έτσι έναν κατ' ουσίαν παράγοντα διάσπασης της τάξης και των συμφερόντων της. Η διολίσθηση της ΓΣΕΕ στο έσχατο στάδιο της γραφειοκρατικοποίησης χωρίς καμία κοινωνική νομιμοποίηση, την καθιστά μια άχρηστη όσμωση έμμισθων παρασίτων, λακέδων του κεφαλαίου και επίδοξων βουλευτών, ένα προκεχωρημένο φυλάκιο του αστικού κόσμου στα σπλάχνα του εργατικού κινήματος. Η ΓΣΕΕ είναι ταξικός αντίπαλος του μέσου εργαζόμενου, καθώς με την ενδοτική της στάση απέναντι στο ΣΕΒ και τις εργοδοτικές οργανώσεις αλλά και το κράτος ευθύνεται άμεσα για την τραγική οικονομική και κοινωνική κατάσταση των εργαζομένων. **Η τακτική μας πρέπει να είναι στην κατεύθυνση δημιουργίας γηπέδων ταξικής αντιπαράθεσης με το κράτος και το κεφάλαιο όπου την θέση του επιδιαιτητή δεν θα την έχει η φανταστική θέσμιση κάποιας παρελθοντολογικής αναφοράς σε μια περιχαρακωμένη αλήθεια ιδεολογικής κοπής αλλά η καθημερινότητα και οι ανάγκες των εργαζομένων.** Έτσι ξεκινώντας από το μικρό και ειδικό όπως τους αγώνες ενάντια στις απολύσεις, την αντίσταση στο κλείσιμο παραγωγικών δομών αλλά και την αλληλεγγύη σε ταξικούς αγώνες και εργατικές διεκδικήσεις να περάσουμε μέσα από τη δημιουργία σωματείων και επιτροπών στην συγκρότηση ενός τρίτου πόλου στο εργατικό κίνημα με αναφορά στον ακηδεμόνευτο ταξικό συνδικαλισμό με στόχο την διάσπαση της ΓΣΕΕ χωρίς αυταπάτες και χωρίς ενοχές και την συγκρότηση μιας άλλης Μαχητικής Εργατικής Συνομοσπονδίας.

Πανεργατικό Αγωνιστικό Μέτωπο (Π.Α.ΜΕ.)

Το Π.Α.ΜΕ ιδρύθηκε το 1999 μέσα από την επιτροπή ανασυγκρότησης του συνδικαλιστικού κινήματος. Ήταν μια πρωτοβουλία του Κ.Κ.Ε η οποία κατόρθωσε στην αρχή τουλάχιστον να συσπειρώσει και ένα κομμάτι από τις λιγοστές ανεξάρτητες δυνάμεις στο συνδικαλιστικό χώρο που απηυδυσμένες από την εργοδοτική στάση της ΓΣΕΕ δεν βρίσκαν διέξοδο ενώ δεν είχαν και τη βούληση να στήσουν μια ακηδεμόνευτη πρωτοβουλία αγώνα.

Το ΠΑΜΕ στο ιδρυτικό του πλαίσιο αναφέρεται ως “συνδικαλιστικό μέτωπο στο οποίο συμμετέχουν εργαζόμενοι από διαφορετικές αφετηρίες και διαφορετικών πολιτικών τοποθετήσεων αρκεί να συμφωνούν με τις βασικές αρχές του μετώπου.” Τι πραγματικά όμως συμβαίνει με το ΠΑΜΕ, και ποια είναι τα σημεία σύγκρουσής μας με την λογική που βάζει στο εργατικό κίνημα; Για να μπορούμε να ασκήσουμε μια ρεαλιστική πολιτική η οποία να αναλογεί στην στοίχιση μας με τις ανάγκες τους εργαζόμενους δεν θα πρέπει να μηδενίζουμε οτιδήποτε είναι διάφορο αυτού που εννοούμε εμείς σαν αποτελεσματικό για την εργατική τάξη, γι' αυτό το λόγο ενώ αντιλαμβανόμαστε τη ΓΣΕΕ σαν ταξικό αντίπαλο της εργατικής τάξης, ενώ το ΠΑΜΕ το αναγνωρίζουμε σαν αναποτελεσματική γραφειοκρατική παρέκκλιση, κανάλι εκτόνωσης και όχι κλιμάκωσης της ταξικής πάλης. Το ΠΑΜΕ λειτουργεί αποπροσανατολιστικά όσο αφορά το ζήτημα του ποιο εργατικό κίνημα χρειαζόμαστε σήμερα.

Ο τρόπος λειτουργίας του ΠΑΜΕ είναι η δικαίωση της κριτικής μας στην καθεστωτική Αριστερά όσο αφορά τη στάση της απέναντι στη ΓΣΕΕ. Ενώ λοιπόν, καλώς το ΠΑΜΕ αναγνωρίζει σαν εργοδοτική τη ΓΣΕΕ, δεν κάνει λόγο αφ' ενός για την γραφειοκρατική της φύση, ενώ εξακολουθεί να συμμετέχει με τις συνδικαλιστικές του δυνάμεις στα όργανά του. Επιζητά με λίγα λόγια μόνο την αλλαγή συσχετισμών στη ΓΣΕΕ και όχι έναν εξ' ολοκλήρου νέο δρόμο χειραφέτησης του κόσμου της εργασίας.

Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα του τρόπου λειτουργίας του είναι το γεγονός ότι ενώ συστήνεται ως “δημοκρατικό εργατικό μέτωπο” οι επικεφαλής των γραμματειών του είναι διορισμένοι και όχι

εκλεγμένοι. Γεγονός που δείχνει για άλλη μια φορά ότι η γραμμή του είναι προκατασκευασμένη σε χώρους εκτός των συνδικάτων και από όργανα πέρα από αυτά των εργαζομένων. Για άλλη μια φορά η τακτικές χαράσσονται στα πολιτικά γραφεία των κομμάτων και μεταφέρονται στο συμπληρωματικό πεδίο του συνδικαλισμού με την ελπίδα να ακολουθήσουν κοπαδιαστά οι εργαζόμενοι. Είναι για τον ίδιο λόγο που το ΠΑΜΕ δεν διστάζει να στήνει και να διαχειρίζεται σωματεία-σφραγίδες που δεν έχουν καμία δράση μόνο και μόνο για τα μικροπολιτικά παιχνίδια του πολιτικού του διαχειριστή, του ΚΚΕ.(κλαδικό σωματείο στις Τηλεπικοινωνίες, σωματείο επισιτισμού κλπ)

Κυρίαρχοι στο ΠΑΜΕ είναι δύο βασικοί άξονες, όπου ο ένας αλληλοεπιδρά και αλληλοσυμπληρώνει τον άλλον. Αφ' ενός η καθοδήγηση από έναν μονάχα πολιτικό φορέα, το ΚΚΕ έχει συνέπεια την υιοθέτηση του προπατορικού αμαρτήματος του εν λόγω φορέα, να ταυτίζει την εργατική τάξη με το κόμμα και την κομματική ταυτότητα. Αυτή η νοοτροπία οδηγεί στην μοιραία για το κίνημα αντιστροφή του “ότι είναι καλό για το λαό είναι και για το κόμμα”, στο νετσαγιεφικό “ότι είναι καλό για το κόμμα είναι καλό και για το λαό”. Αυτή η τακτική απομονώνει κινήματα αλλά κυρίως μεγάλα τμήματα του εργαζόμενου λαού, ενώ είναι σύμφυτη με τον δεύτερο άξονα ύπαρξης του ΠΑΜΕ, την κομματική διέξοδο. Νίκη στην προκείμενη λογική είναι όχι ο αγώνας των εργαζομένων που πετυχαίνει αλλά η ενίσχυση του Κόμματος, έτσι η νίκη πάντα έρχεται δεύτερη και ταυτίζει το ΠΑΜΕ με την έννοια της αναποτελεσματικότητας στους εργατικούς αγώνες.(χαρακτηριστικό παράδειγμα η ολοκληρωτική ήττα του εργατικού κινήματος στη Νάουσα όπου με την καθοδήγηση του ΠΑΜΕ δεν κατορθώθηκε ούτε η πόλη να μην έχει 50% ούτε να κερδηθούν έστω οι τραγικές αποζημιώσεις.)

Οι υπόλοιπες συνδικαλιστικές δυνάμεις – κομματικές παρατάξεις

Η ΠΑΣΚΕ έχει ταυτιστεί με τον ρόλο της ηγεσίας της ΓΣΕΕ. Για το μόνο που ενδιαφέρεται είναι να μην χάσουν οι δυνάμεις του ΠΑΣΟΚ την πλειοψηφία στην ξεπουλημένη ΓΣΕΕ. Δεν είναι τίποτε άλλο από ένα σκαλί για την αναρρίχηση στα πολιτικά αξιώματα. Είναι η μία από τις δυο παρατάξεις που συγκροτούν το μπλόκ του εργοδοτικού συνδικαλισμού. Ειδικά σε περιόδους διακυβέρνησης ΠΑΣΟΚ η μόνη έγνοια είναι να σαμποταριστούν οι ενέργειες για κινητοποιήσεις. Το άλλο μισό της ΠΑΣΚΕ είναι η ΔΑΚΕ, όπου αξίζει να αναφερθεί μόνο και μόνο για να τονιστεί το πόσο υποταγμένες είναι αυτές οι παρατάξεις στις επιταγές του κεφαλαίου. Ακόμα κι όταν είναι το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία δεν ασκεί πιέσεις για κινητοποιήσεις ούτε για τα μάτια του κόσμου. Αυτό συμβαίνει γιατί μεταφέρει την γραμμή σύμπλευσης ΠΑΣΟΚ-ΝΔ και μέσα στους εργασιακούς χώρους.

Τέλος ο ΣΥΡΙΖΑ και οι δυνάμεις του (Αυτόνομη Παρέμβαση) παίζουν ξεκάθαρα αρνητικό ρόλο στην υπόθεση της αναγέννησης του ταξικού συνδικαλισμού, όσο επιμένει να συμμετέχει στην εργοδοτική ΓΣΕΕ και να τη στηρίζει με νύχια και με δόντια. Δεν μπορεί να θεωρείτε παρά ότι ρίχνει νερό στο μύλο της άλωσης του εργατικού κινήματος από τις εργοδοτικές δυνάμεις εντός του. Μπορεί να μην έχει ισάξιο μερίδιο ευθύνης με τις παρατάξεις των δυο μεγάλων σχηματισμών γιατί δεν έχει πουθενά την πλειοψηφία λόγω των ισχνών του δυνάμεων στο εργατικό κίνημα αλλά οι συμμαχίες του με την εργοδοτική ΠΑΣΚΕ τον καθιστά συνένοχο στο κομμάτι που τον αφορά.

5. Η πρόταση μας για έναν ακηδεμόνευτο ταξικό συνδικαλισμό βάσης

α) Τι προτείνουμε; Οι βασικοί άξονες σύνθεσης της πρότασής μας;

- Ενότητα της εργατικής τάξης και ενιαία προάσπιση των συμφερόντων της απέναντι σε κράτος και κεφάλαιο.
- Οργανωτική και πολιτική αυτοτέλεια του ακηδεμόνευτου ταξικού εργατικού πόλου, και ενότητα στη δράση (συμμετοχή σε όλες τις απεργιακές κινητοποιήσεις και καλέσματα άσχετα με το ποιος φορέας το διοργανώνει είτε η ΓΣΕΕ, είτε το ΠΑΜΕ) με τις υπόλοιπες συνδικαλιστικές οργανώσεις στη βάση της κλιμάκωσης της ταξικής πάλης.
- Όλο το βάρος στην οργάνωση των πρωτοβάθμιων σωματείων στην κατεύθυνση της ταξικής σύγκρουσης με την εργοδοσία, τον κρατικό και κομματικό συνδικαλισμό. Συντονισμός των πρωτοβάθμιων σωματείων με στόχο την αυτοτελή τους οργάνωση, απέναντι στην εργοδοτική ΓΣΕΕ και το αστικό μπλόκ συνδικαλισμού.
- Παρέμβαση σε όλους τους εργασιακούς χώρους. Ίδρυση σωματείων με ακηδεμόνευτο-ταξικό χαρακτήρα όπου δεν υπάρχουν με βάρος στο χώρο της ελαστικής εργασίας, στήσιμο πρωτοβουλιών και μετωπικών σχημάτων μέσα σε σωματεία, ίδρυση επιτροπών ανέργων για την συλλογική έκφραση και διεκδίκηση των συμφερόντων των ανέργων, στήσιμο επιτροπών

αλληλεγγύης από το κίνημα αντίστασης για την κοινωνικοποίηση και μεγαλύτερη προπαγάνδηση των διεκδικήσεων των εργαζομένων, έτσι ώστε να γίνουν κτήμα όλου του λαού.

- Αναζήτηση ριζοσπαστικών αιχμών, στόχων και νικηφόρων αποτελεσμάτων με στόχο την εμπλοκή ευρύτερου δυναμικού με τον πόλο του ακηδεμόνευτου ταξικού συνδικαλισμού. Έμφαση στην όξυνση των μορφών πάλης (απεργίες, καταλήψεις, συγκρούσεις). Λόγος λαϊκός, μαζικός και γειωμένος. Με διάθεση τριβής με τον κόσμο της εργασίας και την κοινωνία γενικότερα.

β) Ο ρόλος της Κίνησης

Αντιλαμβανόμενοι την συγκυρία όπως αναλύθηκε αυτή παραπάνω νέοι εργαζόμενοι, ανεξάρτητοι συνδικαλιστές, άνεργοι, φοιτητές και αλληλέγγυοι οι οποίοι κατανοούν την κρισιμότητα του ζητήματος της εργασίας & της οικονομίας σαν βασικό και καθοριστικό παράγοντα του συνόλου των δραστηριοτήτων της ζωής του κοινωνικού συνόλου προχωρήσαμε στην συγκρότηση ενός μετώπου εργατικής απάντησης στη λογική της κοινωνικής αυτοάμυνας απέναντι σε όσα ετοιμάζουν από κοινού κράτος, κυβερνήσεις, κεφάλαιο και διεθνής οργανισμοί πολιτικοί και οικονομικοί για την υποταγή και την εκμετάλλευση των εργαζομένων και ολόκληρης της κοινωνίας. Στόχος της Κίνησης είναι να συμμετέχει ενεργά στις ζυμώσεις του κόσμου της εργασίας και να προωθήσει τόσο στο εργατικό κίνημα μέσα από τον ακηδεμόνευτο συνδικαλισμό όπως αυτός εκφράζεται μέσα από τα πρωτοβάθμια σωματεία όσο και στο σύνολο της κοινωνίας μέσα από την κοινωνική και πολιτική του δράση ριζοσπαστικές θέσεις και προτάσεις στην κατεύθυνση της αποτελεσματικότητας της ταξικής πάλης των εργαζομένων.

Η Κίνηση δεν υποκαθιστά τα σωματεία, (αλλά μπορεί να ξεκινάει διαδικασίες για δημιουργία νέων σωματείων ειδικά στο χώρο της επισφάλειας που δεν υπάρχουν καθόλου είτε όταν αυτά που υπάρχουν είναι ανοιχτά με την εργοδοσία) παρά μόνο λειτουργεί ως μηχανισμός άμυνας και αντεπίθεσης (αν δεν υπάρχει συνδικαλιστική έκφραση), αλληλεγγύης και ευρύτερης ριζοσπαστικοποίησης και πάντα φυσικά σε επικοινωνία με τους εκάστοτε εργαζόμενους. Τον πρώτο λόγο τον έχουν οι εργαζόμενοι.

γ) Η δομή της Κίνησης

Ο τρόπος λειτουργίας της Κίνησης είναι Αμεσοδημοκρατικός. Μπορούν να συμμετέχουν στην διαμόρφωση των αποφάσεων εξ' ίσου όλοι όσοι συμμετέχουν στις Γενικές τακτικές του συνελεύσεις, οι οποίες λαμβάνουν χώρα τουλάχιστον μια φορά το μήνα και όσες ακόμα -έκτακτες- καθορίσει η ίδια η Γενική Συνέλευση. Η Γενική Συνέλευση είναι το μοναδικό όργανο που παίρνει τις καταλυτικές πολιτικές αποφάσεις που ακολουθεί η Κίνηση.

Οι αποφάσεις επιδιώκεται να παίρνονται πάντα με ομοφωνία, στη βάση της συντροφικής ανιδιοτελούς αλληλοστήριξης, όταν δεν είναι δυνατόν αυτή να εφαρμοστεί και μόνο για ζητήματα τακτικής και όχι παραβίασης των βασικών Αξόνων της Κίνησης τότε μπορεί να προβλεφθεί διαδικασία ψηφοφορίας. Η απόφαση μπορεί να μην υλοποιηθεί από τους διαφωνούντες. Ο δημοκρατικός συγκεντρωτισμός ανήκει στο χρονοντούλαπο της ιστορίας.

δ) Οι βασικές δράσεις και λειτουργίες της Κίνησης

Η ανοιχτή συνέλευση της Κίνησης με στόχο την δράση στήριξης και προπαγάνδησης των δράσεων των πρωτοβάθμιων σωματείων. Η αυτοτελής πολιτική δράση του μετώπου για την όξυνση της πάλης ενάντια σε κράτος-κεφάλαιο-αφεντικά-γραφειοκρατικό και κομματικό συνδικαλισμό εντός και εκτός σωματείων. Άμεση δράση ενοποιητική, σύνδεσμος ανάμεσα στην βούληση σύγκρουσης των εργαζομένων και την κοινωνική στήριξη και αλληλεγγύη.

Η ανοιχτή συνέλευση για την δημιουργία αυτόνομου εργατικού κέντρου αγώνα, είναι η συνέλευση στην οποία συμμετέχουν τα μέλη της συνέλευσης της Κίνησης σε συμμαχία με φίλους της Κίνησης για την δημιουργία ενός ακηδεμόνευτου μαχητικού εργατικού κέντρου αγώνα το οποίο στόχο έχει να γίνει ο αντίπαλος πόλος συσπείρωσης της ΓΣΕΕ και του θεσμικού ΕΚΘ. Στόχος είναι να συσπειρώνεται και να ενημερώνεται ο εργατόκοσμος, τα σωματεία οι νέοι εργαζόμενοι και μετανάστες γύρω από το Α.Μ.Ε.Κ.Α. και να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες και τις λειτουργίες του. Να δίνετε δωρεάν νομική βοήθεια σε όποιον επιθυμεί, καθώς και να στηθεί η λειτουργία ταμείου αλληλεγγύης μέσα από τις εισφορές του κόσμου αλλά και τις εκδηλώσεις που θα διοργανώνει το κέντρο. Ανάπτυξη της εργατικής παιδείας και μόρφωσης, μέσω της δημιουργίας και ανάπτυξης θεσμών αυτο-μόρφωσης και εργατικής αλληλοβοήθειας. Σύνδεση με άλλους κοινωνικούς κινηματικούς χώρους για την αλληλοϋποστήριξή τους.

Η συντακτική ομάδα της εφημερίδας που θα εκδίδει η Κίνηση, είναι η συνέλευση της ομάδας η οποία θα αρθρογραφεί, θα ενισχύει οικονομικά θα διανέμει και θα προπαγανδίζει την εφημερίδα της Κίνησης, η οποία θα έχει στόχο να αποτελεί την ανοιχτή στήλη φιλοξενίας της φωνής των

εργαζομένων από όλους τους κλάδους χωρίς αποκλεισμούς. Η εφημερίδα ενημέρωσης, δράσης, συντονισμού και προοπτικής που χρειάζεται ο κόσμος της εργασίας, συμβολή στην αποτελεσματικότητα της ταξικής πάλης.

ε) Βασικοί Πολιτικοί Άξονες που προωθεί η Κίνηση

α) αποδόμηση του ιδεολογήματος της αστικής τάξης που επανέρχεται σε περίοδο κρίσης στο προσκήνιο περί “εθνικής ενότητας”. Δεν υφίσταται εθνική ενότητα, υπάρχει μόνο η εργατική τάξη και το κεφάλαιο τα συμφέροντα των οποίων είναι δια παντός αντίθετα και μόνο η επικράτηση του ενός επί του άλλου είναι ρεαλιστική λύση.

β) βάθεμα της κρίσης στην κατεύθυνση της εργατικής εξέγερσης και ολικής ανατροπής του καπιταλιστικού υπάρχοντος. Γνωρίζουμε ότι όσο υπάρχει καπιταλισμός θα υπάρχει και εκμετάλλευση. Αυτό σημαίνει ότι βλέπουμε την κρίση σαν ευκαιρία μετατροπής της από οικονομικό εργαλείο του κεφαλαίου προς εκβιασμό των εργαζομένων, σε μια πολιτική και κοινωνική κρίση που θα μας βγάλει σε θέσεις επαναστατικής και ριζοσπαστικής σύγκρουσης με τον καπιταλισμό.

γ) Ξεκάθαρη και συνολική καταδίκη της ΓΣΕΕ σαν ταξικό αντίπαλο και προκεχωρημένο φυλάκιο της αστικής τάξης στο εργατικό, προλεταριακό κίνημα. Κριτική στην ηγεσία του ΠΑΜΕ σαν γραφειοκρατικό και αναποτελεσματικό οργανισμό που δεν διεκδικεί άμεσες εργατικές νίκες που θα ανοίξουν τον δρόμο στη ανατροπή του καπιταλιστικού υπάρχοντος.

δ) αμεσοδημοκρατία άμεση, δυναμική και κοινωνική δράση. Συμμετοχή στα πρωτοβάθμια σωματεία, αγώνας άμεσος προπαγανδιστικός και διεκδικητικός/κοινωνικός και αυτοτελή πολιτική δράση πέρα από τα σωματεία σε κοινό πνεύμα με αυτά. Προσπάθεια συντονισμού όλων των πρωτοβάθμιων πέρα από τη ΓΣΕΕ.

στ) Βασικές διεκδικήσεις της Κίνησης

Βασικές διεκδικήσεις που γειώνουν τη λογική του μετώπου ώστε αυτή να γίνεται κατανοητή από τον κόσμο της εργασίας. Διεκδικητικά ριζοσπαστικά πλαίσια όχι στην κατεύθυνση διάσωσης του καπιταλιστικού ναυαγίου αλλά στην κατεύθυνση της όξυνσης της πάλης, αφού όπως αναλύσαμε προηγουμένως το σύστημα δεν διαπραγματεύεται τίποτα, άρα μόνο η μαζική λαϊκή και εργατική οργή μπορεί να αλλάξει την ατζέντα. Αιτήματα που προωθούν τον κόσμο της εργασίας στη λογική της ανατροπής και του συνθήματος **ΟΛΑ για ΟΛΟΥΣ, τίποτα για ΚΡΑΤΟΣ και αφεντικά**.

Αυτή η αποκτηνωτική κατεύθυνση που δίνουν τα νέα μέτρα δεν είναι κάτι άλλο από το πραγματικό πρόσωπο του καπιταλιστικού “ιδανικού”. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι δεν υπάρχει ούτε θα υπάρξει κυβέρνηση στα καπιταλιστικά πλαίσια που θα πάρει φιλολαϊκά μέτρα από όποιον πολιτικό χώρο κι αν προέρχεται. Οι διεκδικήσεις της Κίνησης δεν έχουν τον χαρακτήρα “θυροκόλλησης” σε κάποιο υπουργείο αλλά αποτελούν ενδείξεις προς τους εργαζόμενους του ποιά είναι η πολιτική και οι προτεραιότητες της Κίνησης. Μέσα από τις δομές αλληλεγγύης και Αγώνα που θα αναπτύξουμε εμείς οι ίδιοι θα καταφέρουμε de facto την όποια διεκδίκηση:

- διάλυση όλων των διεθνών καπιταλιστικών-ιμπεριαλιστικών οργανισμών πολιτικών οικονομικών και στρατιωτικών (Ε.Ε., NATO, ΔΝΤ, ΠΟΕ, ΠΤ, ΟΟΣΑ κλπ). Είναι σήμερα πιο ξεκάθαρο από ποτέ ότι η Ε.Ε. και οι υπόλοιποι καπιταλιστικοί διεθνείς μηχανισμοί αποτελούν έναν από τους βασικούς παράγοντες διάλυσης των κοινωνικών ιστών. Εκτός αυτού συνιστούν την πιο διαδεδομένη δικαιολογία για τα αντλαϊκά μέτρα των κυβερνήσεων. Μεταφέρουν το κέντρο των αποφάσεων από το εθνικό σε διεθνές επίπεδο ώστε να αποδυναμώσουν τις λαϊκές αντιδράσεις, μέσω του τεχνάσματος ότι οι αποφάσεις παίρνονται κάπου απόμακρα. Η διάλυση των διεθνών καπιταλιστικών μηχανισμών είναι αναγκαίο βήμα για την οικοδόμηση του αληθινού προλεταριακού διεθνισμού, και της πραγματικής συναδέλφωσης των λαών.
- Να ρίξουμε την κυβέρνηση και κάθε επίδοξο διάδοχο στην εξουσία.
- Να απαγορεύσουμε τις απολύσεις. Γνωρίζουμε ότι μέσα στις επιδιώξεις κράτους-κεφαλαίου είναι η κατάργηση του 2% που αφορά στο όριο των απολύσεων. Μαχητικοί αγώνες των σωματείων με την αλληλέγγυα κοινωνία ενάντια στην ανεργία και τις απολύσεις.
- Για κάθε εταιρεία που κλείνει ή μεταφέρεται αλλού, απαλλοτρίωση των ατομικών και εταιρικών περιουσιακών στοιχείων του ιδιοκτήτη και εξασφάλιση της εργασίας. Λειτουργία της επιχείρησης κάτω από τον έλεγχο των εργαζομένων.
- Απαλλοτρίωση του μεγάλου κεφαλαίου προς όφελος των κοινωνικών αναγκών. 100% φορολόγηση σε κέρδη τραπεζών, κέρδη από διακίνηση χρήματος μέσω off shore εταιρειών.

- Δήμευση εξ' ολοκλήρου της εκκλησιαστικής περιουσίας, χωρίς καμία αποζημίωση. Απαγόρευση οποιασδήποτε επιχειρηματικής δραστηριότητας από την Εκκλησία της Ελλάδος και τα μοναστήρια. Ολοκληρωτικός διαχωρισμός εκκλησίας και κράτους.
- Βασικός μισθός αναγκών, κάλυψης των σύγχρονων αναγκών, μόνο από μια δουλειά. Χωρίς υπερωρίες στο μισθό, χωρίς πριμ, κατάργηση της ελεημοσύνης αλλά και του κατακερματισμού των επιδομάτων, χωρίς κρατήσεις για ασφαλιστική κάλυψη, χωρίς έμμεση ή άμεση φορολόγηση.
- Ασφάλιση-περίθαλψη για όλους τους εργαζόμενους, Έλληνες και μετανάστες, χωρίς κανένα περιορισμό ενσήμων. Υγειονομική κάλυψη, πλήρης, για κάθε είδους ασθένεια. Κατάργηση κάθε εργατικής εισφοράς άμεσης ή έμμεσης, τακτικής ή έκτακτης, κρατικής ή δημοτικής. Η κινητή και ακίνητη περιουσία τους να δοθεί ολόκληρη για υγεία και συντάξεις. Έξω τα ασφαλιστικά ταμεία από τα χρηματιστήρια και τη γενικότερη χρηματοπιστωτική και αγοραία εμπλοκή τους.
- Καμιά φορολόγηση, άμεση ή έμμεση στο εργατικό εισόδημα. Κατάργηση του Φ.Π.Α. Ούτε ευρώ από τον προϋπολογισμό για όπλα, χαφιέδες και αστυνόμευση, κατάργηση των φοροαπαλλαγών του κεφαλαίου.
- Άμεση κάλυψη των αναγκών σε στέγη Ελλήνων και μεταναστών, με απαλλοτρίωση δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων και δωρεάν διάθεση όλων των κλειστών σπιτιών. Μείωση και πάγωμα ενοικίων. Διαγραφή των χρεών των μισθωτών από τα τραπεζικά δάνεια. Όχι σε πλειστηριασμούς και κατασχέσεις περιουσιακών στοιχείων των εργαζομένων για δανειακά χρέη.
- Ανάκληση κάθε ιδιωτικοποίησης των τελευταίων 20 χρόνων. Μπλόκο και σε οποιαδήποτε συζήτηση για τις σημερινές σχεδιαζόμενες ιδιωτικοποιήσεις. Φραγμός σε κάθε μορφή ιδιωτικοοικονομικών κριτηρίων λειτουργίας των δημόσιων οργανισμών. Η εποπτεία και έλεγχος των εργαζομένων μέσα από τα συλλογικά μορφώματα και διαδικασίες τους μπορεί να εξασφαλίζει τη σύνδεση όλων των καίριων για τη ζωή των εργαζομένων οργανισμών με τις πραγματικές πλειοψηφικές ανάγκες.
- Ελεύθερη πρόσβαση σε δημόσια δωρεάν εκπαίδευση, οποιουδήποτε εργαζόμενου, Έλληνα ή μετανάστη, το επιθυμεί σε οποιαδήποτε στιγμή της ζωής του. Νεολαιίστικος και εργατικός έλεγχος στο περιεχόμενο και τις κατευθύνσεις των σπουδών. Κατάργηση της ιδιωτικής εκπαίδευσης και όλων των μορφών παραπαιδείας. Όχι στην επιχειρηματικοποίηση της παιδείας και στην υποταγή της στην καπιταλιστική παραγωγή. Σύνδεση με τις συλλογικότητες των εργαζομένων και της νεολαίας για τον προσανατολισμό της στις κοινωνικές ανάγκες. Επιμόρφωση με αποκλειστικό κόστος του κεφαλαίου, με ευθύνη και επιλογές των εργαζομένων, μέσα στο κανονικό ωράριο εργασίας.
- Όχι στην τρομοκρατία, παρακολούθηση και χαφιεδισμό των εργαζομένων στους χώρους δουλειάς. Έξω το κράτος και οι εργοδότες από τον εργατικό συνδικαλισμό και τις διαδικασίες του. Δεν αναγνωρίζουμε και δεν εφαρμόζουμε το νόμο 1264. Απεργία χωρίς καμία κοινοποίηση-έγκριση από το αστικό μπλοκ εξουσίας.
- Έμπρακτο άνοιγμα της συζήτησης για την υπέρβαση του συνδικαλισμού τύπου ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Αυτό άλλωστε νομιμοποιείται πλέον και από το γεγονός ότι δεν “εκπροσωπούν” παρά μια ελάχιστη μειοψηφία, αλλά και πολιτικά λόγω της αστικοποίησής τους. Να σπάσει η αδιατάρακτη παντοδυναμία των διοικητικών συμβουλίων, με αιρετούς και ανακλητούς αντιπροσώπους από τις γενικές συνελεύσεις ανά τακτά χρονικά διαστήματα.
- Ριζική πανεργατική δραστική μείωση του χρόνου εργασίας, με αύξηση των μισθών και των μεροκάματων.

Μέχρι την Επανάκτηση όλου του κοινωνικού πλούτου από την κοινωνία και τον Κοινωνικό - Εργατικό έλεγχο στο σύνολο της παραγωγής και των οργανισμών παροχής υπηρεσιών.

Επίλογος

Πολύς λόγος έχει γίνει από όλες τις εκφάνσεις του πολιτικού κόσμου για το γεγονός της εξέγερσης το Δεκέμβρη του 2008. Ο Δεκέμβρης υπήρξε μια έκφραση, μια κραυγή από ένα μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας, που αφορούσε όμως σε όλη την κοινωνία. Ο Δεκέμβρης μπορεί να ήταν μια νεολαιίστικη κατά μεγάλο μέρος εξέγερση στην οποία ήρθαν να συμμετέχει αυτονόητα όπως σε όλες τις στιγμές σύγκρουσης και όλο το φάσμα των αποκλεισμένων, αλλά η διαδικασία αφύπνισης που πυροδότησε αφορούσε και όσους δεν συμμετείχαν. Ο Δεκέμβρης έδειξε έναν δρόμο, τον δρόμο της από κοινού δράσης απέναντι στην καταπίεση της σημερινής εκμεταλλευτικής καπιταλιστικής κοινωνίας. Μπορεί να μην είχε ξεκάθαρα αιτήματα για να μιλάμε σήμερα για απτά αποτελέσματα, αλλά η μεγάλη συνεισφορά του είναι στην κατάδειξη του τρόπου, στην επανατοποθέτηση της ελπίδας στα

χείλη των καταπιεσμένων και της ανατροπής στο καθημερινό λεξικό. Ο Δεκέμβρης υπήρξε η ανάδειξη των κοινωνικών δυνάμεων μετά από χρόνια εκπροσώπησης του λαού από τα πλέον διεφθαρμένα στοιχεία της κοινωνίας σε καθοριστικό παράγοντα εξελίξεων. Όποιος θέλει να μιλάει για τον Δεκέμβρη με ειλικρίνεια πρέπει να πάρει τα δεκάδες παραδείγματα κοινωνικής αλληλεγγύης και μαζικής επίθεσης που έθεσε και να τα κάνει μαγιά για την αυριανή παλλαϊκή εξέγερση. Εμείς διαπιστώσαμε ότι η κοινωνική μερίδα που έλειψε σαν οργανωμένο σύνολο από την Δεκεμβριανή στιγμή λαϊκής εξύψωσης ήταν οι εργαζόμενοι. Η οργανωμένη ενιαία εργατική τάξη που θα έθετε και την ατζέντα του εργασιακού σε συνθήκες μη-σταθερές για την κυβέρνηση και το καθεστώς, έτσι ώστε ενάμιση χρόνο μετά να μην βρισκόμαστε απέναντι στην ανασυγκρότηση του εξουσιαστικού μπλόκ σε όλους τους τομείς, και να αντιμετωπίζουμε την μεγαλύτερη αντιλαϊκή λαίλαπα των τελευταίων 35 χρόνων. Γι' αυτό το λόγο προχωρήσαμε στην σύνθεση της Κίνησης, έτσι ώστε το εργατικό κίνημα να γίνει καταλύτης των ανατρεπτικών εξελίξεων απέναντι σε ένα χρεοκωπημένο σύστημα και όχι να είναι ουραγός - εκπρόσωπος μιας φοβικής κοινωνίας.

«Για να υπάρξει πραγματικό εργατικό αντίπαλο δέος στην επίθεση που γίνεται και έρχεται, χρειάζεται επειγόντως ένα νέο εργατικό κίνημα βάσης και χειραφέτησης, που θα προωθεί την αντεπίθεση των αξιών, κριτηρίων, λογικών και πρακτικών εργατικής χειραφέτησης (εξ ορισμού πέρα και ενάντια στον καπιταλιστικό πολιτισμό). Ένα τέτοιο κίνημα δε διεκδικεί «κάτι από τα κέρδη τους», αλλά όλον τον πλούτο που παράγει ο εργαζόμενος σήμερα, μαζί με την ανάγκη για αλλαγή αυτού του πλούτου. Δε διεκδικεί απλά «υπεράσπιση, ή ρεαλιστική μείωση των ωρών εργασίας» ή «δουλειά για όλους», αλλά τη ριζική πανκοινωνική μείωση του χρόνου και την αλλαγή του περιεχομένου της εργασίας για όλους, γιατί θέλει να κάνει μέτρο του πλούτου τον ελεύθερο χρόνο και να μετασχηματίσει την εργασία σε έναν πλούτο ελεύθερων συνεργατικών και δημιουργικών κοινωνικών δραστηριοτήτων. Δε διεκδικεί απλά «απαγόρευση των απολύσεων», «κρατικοποιήσεις» και «προγράμματα σωτηρίας», αλλά την απαλλοτρίωση των καπιταλιστών και την εργατική αυτοδιεύθυνση και συνεργασία για τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας. Δε διεκδικεί απλά «κρατική» παιδεία, υγεία, ασφάλιση, αλλά τη ριζική αλλαγή των λειτουργιών, των μεθόδων και του περιεχομένου τους, στη βάση της κοινωνικής αλληλεγγύης και της απελευθέρωσης από τη δικτατορία της αστικής επιστήμης και ιδεολογίας. Δεν καταγγέλλει τα σύμφωνα σταθερότητας ή τις συνόδους των ευρωπαϊκών υπουργών, αλλά συνδέεται με την ανάγκη για αντικαπιταλιστική αποδέσμευση με επαναστατικό τρόπο από την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, τη διάλυσή της ως άνοιγμα της διαδικασίας εξόδου από το καπιταλιστικό πλέγμα. Δεν αναγνωρίζει σε κανένα μόρφωμα του αστικοποιημένου συνδικαλισμού (ΓΣΕΕ, Ομοσπονδίες, κ.λπ.) το δικαίωμα να εκπροσωπεί τους εργαζόμενους και δε διεκδικεί καμία αναγνώριση μέσα σε αυτούς τους θεσμούς στήριξης και αναπαραγωγής της αστικής εξουσίας. Αντίθετα, οργανώνεται και παλεύει, με πραγματικά ανεξάρτητο τρόπο, με συνελεύσεις και διαδικασίες βάσης, με σωματεία συγκροτημένα σε αυτή την κατεύθυνση και επιτροπές βάσης, με πανεργατικό συντονισμό τους χωρίς γραφειοκρατικές ή «ταξικές» εκπροσωπήσεις.»

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΑΪΚΩΝ ΑΝΤΙΘΕΣΜΩΝ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ & ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΥΤΟΑΜΥΝΑ – ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ – ΑΝΑΤΡΟΠΗ, ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΝΙΚΗ...

Σημειώσεις

1 Milton Friedman: (1912-2006) Αμερικάνος οικονομολόγος, εισηγητής των βασικών αξόνων σκέψης του νεοφιλελευθερισμού.

2 Margaret Thatcher: (σήμερα Βαρόνη Θάτσερ) υπήρξε μέλος της Βουλής των Λόρδων, ήταν αρχηγός του Συντηρητικού Κόμματος του Ηνωμένου Βασιλείου από το 1975 ως το 1990 και Πρωθυπουργός της χώρας από το 1979 ως το 1990. Είναι μαζί με τον Ρήγκαν οι πολιτικοί εισηγητές του νεοφιλελευθερισμού.

3 Ronald Wilson Reagan: (1911-2004) Διατέλεσε κυβερνήτης της Καλιφόρνια την περίοδο 1967 - 1975 και Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών από το 1981 έως το 1989. Η περίοδος την διακυβέρνησής του χαρακτηρίστηκε από τα νεοφιλελεύθερης φύσης οικονομικά μέτρα, την κλιμάκωση του Ψυχρού Πολέμου και την κορύφωση της κούρσας των εξοπλισμών με τη Σοβιετική Ένωση.

4 Μάης του '68: πολιτική και κοινωνική αναταραχή που ξέσπασε στη Γαλλία κατά τη διάρκεια των μηνών Μαΐου-Ιουνίου του 1968. Τα γεγονότα ξεκίνησαν από κινητοποιήσεις των Γάλλων μαθητών και φοιτητών, επεκτάθηκαν με γενική απεργία των Γάλλων εργατών και τελικά οδήγησαν σε πολιτική και κοινωνική κρίση, που άρχισε να παίρνει διαστάσεις επανάστασης και οδήγησε στη διάλυση της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης και την προκήρυξη εκλογών από τον τότε πρόεδρο Σαρλ Ντε Γκωλ. Υποσημείωση. Με τον όρο ήττα

αναφερόμαστε στην ήττα της καθ' αυτό εξέγερσης και όχι de facto στην ήττα της ίδιας της ουσίας του Μάη και των κινημάτων που αυτός γέννησε.

5 Απεργία Άγγλων Ανθρακωρύχων 1984-1985: πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες απεργίες μετά το β' παγκόσμιο πόλεμο στην οποία συμμετείχαν 165.000 ανθρακωρύχοι, οι οποίοι αντιστέκονταν στα σχέδια της Θάτσερ να κλείσει 20 ανθρακωρυχεία και έτσι να χαθούν 20.000 θέσεις εργασίας. Σε όλη τη διάρκεια της απεργίας, συνολικά 11.291 άνθρωποι συνελήφθησαν και σε 8.392 απαγγέλθηκαν κατηγορίες, ενώ 10 συνολικά θάνατοι σχετίζονται με αυτή. Το πλέον αξιομνημόνευτο γεγονός αυτής της απεργίας ήταν η ιστορική πια "μάχη της Orgreave" τον Ιούνιο του 1984, κατά την οποία 10.000 απεργοί και άλλοι τόσσο αστυνομικοί συγκρούστηκαν στη κυριολεξία σώμα με σώμα. Η απεργία έληξε τελικά με τη συντριβή των απεργών και τη σαρωτική νίκη της Θάτσερ. Η νίκη της Θάτσερ, κατατρόπωσε κάθε μαχητική δραστηριότητα της εργατικής τάξης της Βρετανίας και καθιέρωσε ως παντοδύναμες τις νεοφιλελεύθερες ιδεολογίες, με ιδιωτικοποιήσεις, απελευθέρωση της αγοράς και καιροσκοπισμό μαζικής κλίμακας.

6 Κρίση 1929-1933: Η παγκόσμια οικονομική ύφεση του 1929 (αγγλικά: The Great Depression) ήταν μια κατάσταση διεθνούς οικονομικής ύφεσης που διήρκησε από ένα μέχρι δέκα χρόνια σε διάφορες χώρες του κόσμου. Επρόκειτο για τη μεγαλύτερη οικονομική ύφεση της σύγχρονης ιστορίας και χρησιμοποιείται τον 21ο αιώνα ως παράδειγμα για το πόσο οδυνηρή μπορεί να είναι μια οικονομική καταστροφή. Η "Μεγάλη Ύφεση", όπως χαρακτηρίστηκε στις ΗΠΑ, σύμφωνα με τους αναλυτές προκλήθηκε μετά από το χρηματιστηριακό κραχ στις 29 Οκτωβρίου του 1929, γνωστό ως η Μαύρη Τρίτη. Το τέρμα της κρίσης στις ΗΠΑ ταυτίστηκε με το έναυσμα της πολεμικής οικονομίας του 2ου παγκοσμίου πολέμου, γύρω στο 1939.

7 Δ.Ν.Τ.: διεθνές νομισματικό ταμείο: είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί. ΤΟ ΔΝΤ ιδρύθηκε στις 27 Δεκεμβρίου του 1945 στην Ουάσιγκτον, πρωτεύουσα των ΗΠΑ κατόπιν συνομιλίας 39 Χωρών. Η οικονομική βοήθεια βέβαια συνοδεύεται από τα πλέον απάνθρωπα και αντιλαϊκά μέτρα.

8 ΟΟΣΑ: είναι ένας διεθνής οργανισμός εκείνων των αναπτυσσόμενων χωρών που υποστηρίζουν τις αρχές της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς. Δημιουργήθηκε το 1948 ως Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας (αγγλ. Organisation for European Economic Co-operation - OEEC), με σκοπό να διαχειριστεί το σχέδιο Μάρσαλ (Marshall) για την ανοικοδόμηση της Ευρώπης μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Αργότερα η ιδιότητα μέλους της επεκτάθηκε και σε μη ευρωπαϊκά κράτη, και το 1960 μετασχηματίστηκε στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

9 Πάολο Βίρνο: μαρξιστής θεωρητικός της Ιταλικής Αυτονομίας κατηγορήθηκε για συμμετοχή στις Ερυθρές Ταξιαρχίες.

10 Τόνι Νέγκρι: Ο Τόνι Νέγκρι γεννήθηκε το 1934 στην Πάδοβα της Ιταλίας. Σπούδασε σε Πανεπιστήμια της Ιταλίας και της Γαλλίας. Υπήρξε ο σημαντικότερος θεωρητικός του Κινήματος της Ιταλικής Αυτονομίας. Κατηγορήθηκε ως εγκέφαλος των Ερυθρών Ταξιαρχιών. Μεταφέρθηκε σε φυλακές υψίστης ασφαλείας στη Ρώμη. Αποφυλακίστηκε το 1983, αφού εκλέχτηκε βουλευτής με το Ριζοσπαστικό Κόμμα. Την ίδια χρονιά, κι ενώ εξεταζόταν η άρση της βουλευτικής ασυλίας του, διέφυγε στο Παρίσι, όπου διετέλεσε καθηγητής Φιλοσοφίας στη Σορβόνη. Τον Ιούνιο του 1997 επέστρεψε οικειοθελώς στην Ιταλία. Την 1η Ιουλίου μπήκε στη φυλακή, για να εκτίσει δεκατριάχρονη ποινή για συμμετοχή στις Ερυθρές Ταξιαρχίες. Στις αρχές του 2001 τον ενημέρωσαν ότι μπορούσε πλέον να μένει στο σπίτι του αρκεί να μην κυκλοφορεί από τις 7 μ.μ. μέχρι τις 7 π.μ.

11 Τευλορισμός: ο Τέυλορ αντιλήφθηκε ότι οι λειτουργίες σε μια μονάδα παραγωγής εξελίσσονται σε αντιπαράθεση μεταξύ εργοδότη και εργαζομένων και ότι αυτή η αντιπαράθεση κερδίζεται από τους εργαζόμενους, επειδή μόνο αυτοί γνωρίζουν τις διαδικασίες και τα μυστικά της παραγωγής. Για να αντιστραφούν αυτές οι συνθήκες και να έχουν οι εργαζόμενοι κίνητρο για μεγαλύτερη απόδοση πρέπει, κατά τον Τέυλορ, να υλοποιηθούν τρεις σημαντικές αρχές. Στόχος του Τέυλορ είναι να επέλθει η αποξένωση του εργάτη από το προϊόν και την γνώση πάνω στην παραγωγική διαδικασία. Η εργασία κάθε εργαζόμενου πρέπει να εκτελείται με βάση ακριβέστατες οδηγίες, τις οποίες διατυπώνει η διοίκηση της επιχείρησης. Θεμέλιο αυτής της αντίληψης είναι ότι για την εκτέλεση κάθε εργασίας υπάρχει ένας άριστος τρόπος, ο οποίος πρέπει να εντοπιστεί. Η πρώτη αρχή μπορεί να εφαρμοστεί μόνο με μεγάλης κλίμακας κατανομή της εργασίας, επειδή μόνο μικρά εργασιακά βήματα είναι δυνατόν να αναλυθούν, να περιγραφούν επακριβώς και να δοθούν γι' αυτά από τη διοίκηση οδηγίες. Κίνητρο για τον εργαζόμενο θα είναι το χρήμα, δηλαδή η αμοιβή θα εξαρτηθεί από την απόδοσή του. Αυτό οδηγεί σε αμοιβή με το κομμάτι, σε χρηματικές επιβραβεύσεις.

12 Φορντισμός: Ο φορντισμός στηρίζεται στη μαζική παραγωγή αλλά και στην εντατική υποκίνηση για κατανάλωση βιομηχανικών προϊόντων, στην εξέλιξη των εργασιών σε γραμμές παραγωγής (assembly line), στην ορθολογική τμηματοποίηση των παραγωγικών βημάτων (τευλορισμός), στη συναινετική αντιμετώπιση των προβλημάτων από εργοδότες και εργαζόμενους, στην εξέλιξη των αμοιβών με βάση την αύξηση της παραγωγικότητας και του πληθωρισμού κ.ά. Κυριότερο χαρακτηριστικό του φορντισμού έγινε η εργασία σε γραμμές παραγωγής, όπου κάθε εργαζόμενος βιδώνει μια συγκεκριμένη βίδα ή τοποθετεί ένα μικρό εξάρτημα ή εκτελεί 1-2 συγκολλήσεις στο ίδιο ακριβώς σημείο κάθε πλακέτας κλπ. Συγκεκριμένα, ο Φορντ εγκατέστησε μια μεταφορική ταινία και στην αρχή της τοποθέτησε το σκελετό ενός αυτοκινήτου. Η ταινία κυλούσε με κατάλληλη ταχύτητα και κάθε εργάτης εκτελούσε την προκαθορισμένη περιορισμένης εκτάσεως εργασία του. Όταν ολοκλήρωνε αυτή την εργασία, περπατώντας δίπλα στην κινούμενη ταινία, παρέδιδε τη θέση του στον

επόμενο εργάτη και ο ίδιος γύριζε στο αρχικό σημείο για να ασχοληθεί με το επόμενο αυτοκίνητο. Στο τέρμα της ταινίας το αυτοκίνητο ήταν πλήρως συναρμολογημένο και, με την προσθήκη καυσίμου, έτοιμο να παραληφθεί από οδηγό για δοκιμαστική λειτουργία, μέχρι το σημείο αποθηκείωσης. Αυτή η μονότονη εργασία, η οποία μέχρι τον 21ο αιώνα εξελίχθηκε σε διάφορες μορφές και παραλλαγές, οδήγησε μεν στην ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της παραγωγής, ταυτόχρονα όμως και σε αντιπαραθέσεις εργαζομένων και των συνδικάτων που τους εκπροσωπούσαν με την εργοδοτική πλευρά.

Να σημειωθεί με την ευκαιρία ότι, ιδιαίτερα μετά το β' παγκόσμιο πόλεμο, τα εργατικά συνδικάτα ήταν ισχυρά στην Ευρώπη και στην Αμερική, οπότε τυχόν αντιρρήσεις τους δεν απορρίπτονταν ασυζητητί, όπως συνέβαινε στην εποχή του μεσοπολέμου.

Οι διοικήσεις των εταιριών ενδιαφέρονται για αύξηση της παραγωγής, ανεβάζοντας έστω και ανεπαίσθητα την ταχύτητα της μεταφορικής ταινίας, με την οποία μετακινούνται οι συσκευές από τον ένα εργαζόμενο στον άλλο. Οι εργαζόμενοι αντιδρούν άμεσα με καθυστερήσεις στην παραγωγή και, αθέλητα, με αύξηση των αστοχιών ή με προδιάθεση για ψυχοσωματικές ασθένειες κλπ. Αν και με την αποβιομηχάνιση σε ορισμένες χώρες δεν λειτουργούν πια γραμμές μαζικής παραγωγής προϊόντων, έχουν δημιουργηθεί σταδιακά αντίστοιχες «γραμμές» στον τομέα των υπηρεσιών, όπου δεκάδες ή και εκατοντάδες άτομα καλύπτουν απρόσωπα διάφορες ανάγκες τηλεφωνικής ενημέρωσης (πληροφορίες καταλόγων, τεχνική υποστήριξη, τηλεφωνική διαφήμιση κ.ο.κ.)

13 Μεταμοντέρνος φορντισμός: η έννοια ουσιαστικά ταυτίζεται με αυτή του μεταφορντισμού, απλά χρησιμοποιείται για να καταδειχθεί η απάτη που έχει στηθεί γύρω από την ψευτο-αντίθεση φορντισμού-μεταφορντισμού. Τονίζεται η αντίληψη ότι αφού δεν αλλάζουν οι βασικές δομές του κευνσιανισμού δηλαδή η οργάνωση της καθημερινότητας και η βασική σχέση εκμετάλλευσης της εργατικής υπεραξίας, η διαφορά άπτεται μόνο στο πέρασμα από το μοντέρνο στο μεταμοντέρνο, με τη ρευστοποίηση των κοινωνικών ιστών.

14 Ο Τζών Μάιναρντ Κέυνς (John Maynard Keynes, 1883-1946) ήταν Άγγλος οικονομολόγος, μαθηματικός, καθηγητής πανεπιστημίου, συγγραφέας και ανώτατος κρατικός υπάλληλος. Από τον Κέυνς έχει πάρει το όνομά της και η Κεϋνσιανή ρύθμιση, η αναδιανομή δηλαδή μέρους των κερδών του κεφαλαίου στις κατώτερες τάξεις, με τη μορφή κοινωνικών και άλλων παροχών, προκειμένου να αποφεύγεται η κοινωνική δυσaréσκεια και οι αναταραχές. Ας σημειωθεί όμως ότι μια τέτοια ρύθμιση δεν ήταν ποτέ στόχος του ίδιου του Κέυνς. Ο Κέυνς πρότεινε την άνοδο των δημοσίων δαπανών σε περιόδους κρίσεων για να καλύψουν μέρος του ελλείμματος ζήτησης που υπό προϋποθέσεις μπορεί να οδηγήσει την οικονομία μακριά από μια θέση ισορροπίας πλήρους απασχόλησης. Οι δημόσιες δαπάνες μπορεί να ξοδεύονται ως επιδόματα ανεργίας κτλ., αλλά ο κύριος στόχος δεν είναι η αναδιανομή αλλά η επανόρθωση της ισορροπίας. Μάλιστα η αύξηση της φορολογίας σε περιόδους κρίσης είναι πλήρως αντίθετη στη νοοτροπία του Κέυνς ο οποίος ζητά αύξηση των ελλειμμάτων στις κρίσεις, τα οποία χρηματοδοτούνται από πλεονάσματα στις καλύτερες εποχές.

εργαζόμενοι/άνεργοι για ένα ακηδεμόνευτο-ταξικό εργατικό Κίνημα

e-mail: ergasia2010@hotmail.com

http://athens.indymedia.org/front.php3?lang=en&article_id=1173019